

VERSLAG 24-UURS WERKCONFERENTIE 'PERSPECTIEF VOOR DE JEUGD'

10 EN 11 FEBRUARI 2020

**KLANT
KENMERK
DATUM
VERSIE
AUTEURS**

Ministerie van Volksgezondheid, Welzijn en Sport
001949
9 maart 2020
Definitief
Significant Public

Inleiding

Op 10 en 11 februari 2020 vond de 24-uurs werkconferentie 'Perspectief voor de Jeugd' plaats. Voor deze werkconferentie hadden de ministeries van Volksgezondheid, Welzijn en Sport (hierna: VWS) en Justitie en Veiligheid (hierna: JenV) partijen uit het jeugdveld uitgenodigd om te spreken over voorstellen om de jeugdhulp en de jeugdbeschermingsketen beter te organiseren. Er waren ongeveer 130 deelnemers, variërend van jongeren, ouders en ervaringsdeskundigen, professionals, mensen van gemeenten, aanbieders, kennisinstituten en inspectie.

De minister van VWS en de minister voor Rechtsbescherming informeerden in november 2019 de Tweede Kamer over hun voornemens om de Jeugdwet te verbeteren op het gebied van:

- Regionale samenwerking;
- Reële tarieven en andere zorgvuldigheidseisen;
- Ontwikkeling Jeugdautoriteit, toezicht en goed bestuur;
- Toegang en kwaliteit;
- Keten Jeugdbescherming en Jeugdreclassering;
- Ontwikkeling van expertisecentra.

In voorbereiding op de werkconferentie heeft VWS met experts, partners en ervaringsdeskundigen verkend op welke wijze de verbetering op deze thema's vorm kan krijgen. Dit heeft geresulteerd in een bespreeknotitie waarin voorstellen waren uitgewerkt en waarin de 'stand van het denken' bij deze thema's is verwoord. Deze bespreeknotitie, aangevuld met inhoudelijke notities van verschillende stakeholders (cliëntorganisaties, professionals, beroepsverenigingen, gemeenten, brancheverenigingen van de aanbieders), is ter voorbereiding op de werkconferentie naar alle aangemelde deelnemers gestuurd. De inhoudelijke notities van de cliëntorganisaties en de professionals zijn in een bijlage bij dit verslag opgenomen.

Het doel van de werkconferentie was om de stand van denken over aanpassingen op bovengenoemde gebieden met deelnemers te bespreken, te verdiepen en te verrijken. Vragen aan de deelnemers waren: Zijn de ideeën werkbaar en uitvoerbaar? Wat zijn aandachtspunten en randvoorwaarden? Zijn er alternatieven? Een tweede doel van de werkconferentie was om met de aanwezige partijen te onderzoeken wat we kunnen doen om per direct en concreet aan de slag te gaan om verbeteringen in de praktijk te brengen.

De 24-uurs werkconferentie 'Perspectief voor de Jeugd' vond plaats op 10 februari van 12.00 uur tot 11 februari 12.00 uur in het Event Centre Vinkeveen. Medewerkers van Significant Public hebben bij de verschillende werksessies een beknopt verslag gemaakt. De verschillende werksessies waren uiteindelijk verschillend van aard en hadden elk hun eigen dynamiek. Dat is ook terug te zien in de verslaglegging. Op de maandag stonden de zes hierboven genoemde thema's centraal bij de werksessies. De deelnemers waren ingedeeld bij de verschillende thema's zodat bij elk thema alle perspectieven vertegenwoordigd waren (whole system in the room). Op de dinsdag was de invulling van de werksessies open. Deelnemers konden zelf aangeven waar ze behoefte aan hadden om verder op in te gaan en konden zelf aansluiting zoeken bij een thema dat gekozen was. Een aantal van de werksessies op de dinsdag ging verder met de thema's die op de maandag besproken waren (over jeugdbescherming, regionale samenwerking, Jeugdautoriteit, toezicht en goed bestuur), enkele andere werksessies gingen over nieuwe of meer verdiepende onderwerpen (borging cliëntparticipatie, normalisatie en arbeidsmarkt). De werksessies die op de dinsdag waren gehouden waren soms sterk verschillend qua doel, karakter en (achtergrond van de) deelnemers. Ook dit is terug te vinden in de verslaglegging.

In dit document zijn alle verslagen van de verschillende werksessies gebundeld. Ze geven geen letterlijk verslag van de sessie, maar vatten wel de belangrijkste punten samen die zijn besproken. De verslagen van de werksessies die op maandag gehouden waren, beginnen met een korte samenvatting van het voorstel dat vooraf met de deelnemers is gedeeld. Rene Verleg heeft foto's gemaakt tijdens de werkconferentie. Een aantal hiervan is in dit verslag opgenomen.

Op de volgende pagina's is het programma van de werkconferentie te lezen.

Programma werkconferentie

Maandag 10 februari

11.30 Inloop en ontvangst

12.00 Plenaire start van het programma met

14.00 Versnellingsronde 1:

- Regionale samenwerking
- Reële tarieven en andere zorgvuldigheidseisen
- Toegang en kwaliteit
- Keten jeugdbescherming en jeugdreclassering: thema de vereenvoudiging van de jeugdbeschermingsketen

16.30 Plenaire terugblik op ronde 1 in aanwezigheid van minister De Jonge van VWS

17.00 Versnellingsronde 2:

- Expertisecentra
- Jeugdautoriteit en Governance
- Regionale samenwerking
- Keten jeugdbescherming en jeugdreclassering: thema de regionale aanpak - subthema de wachtlijsten in de jeugdbeschermingsketen

18.45 Plenaire terugblik op ronde 2 in aanwezigheid van minister De Jonge van VWS

19.30 Diner - buffet

20.45 Dagafsluiting

21.00 Einde programma

Minister de Jonge praat met jongeren van het Vergeten kind na uitreiking petitie over continuïteit hulpverleners

Dinsdag 11 februari

8.30 Plenaire start van het programma met

- Korte samenvatting van maandag in aanwezigheid van de minister voor Rechtsbescherming, Sander Dekker
- Introductie van Erik Gerritsen, secretaris-generaal van het ministerie van Volksgezondheid, Welzijn en Sport

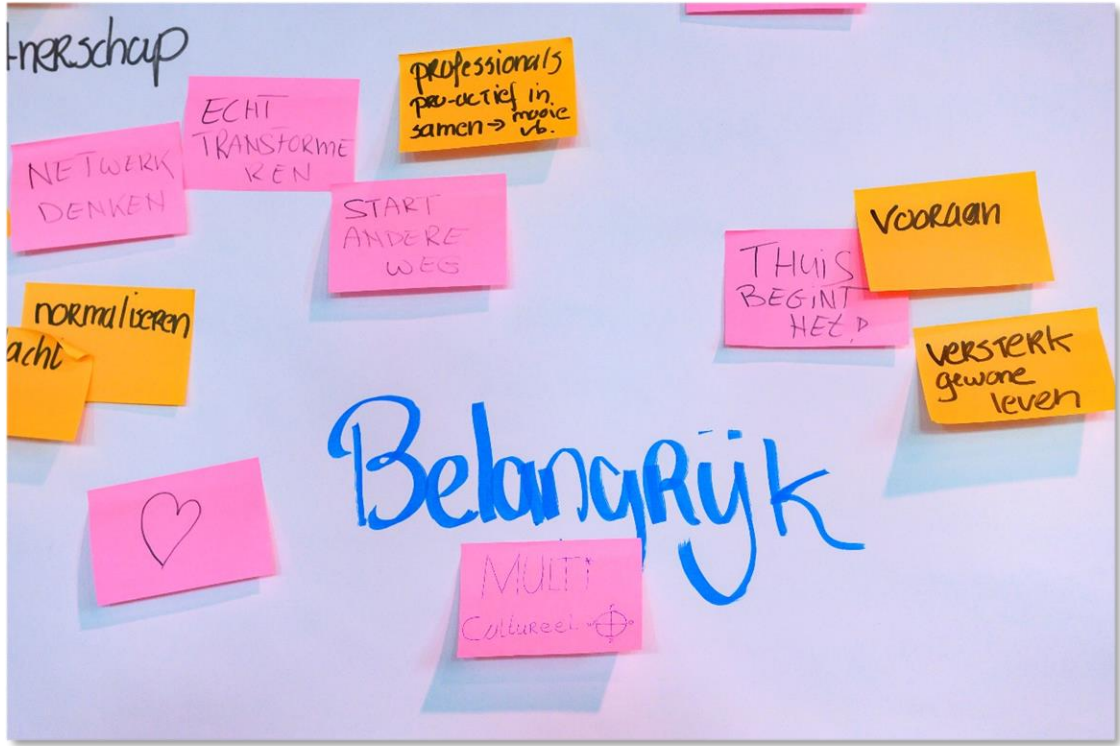
9.15 - 11:15 Versnellingsronde 3: Concreet aan de slag met ...

- Goed opdrachtgeverschap en/of goed opdrachtnemerschap
- Governance en Jeugdautoriteit
- Arbeidsmarkt jeugdzorg
- Borging cliëntparticipatie
- Normalisatie
- Keten jeugdbescherming en jeugdreclassering:
 - i. Vereenvoudiging jeugdbeschermingsketen sessie met de minister voor Rechtsbescherming, Sander Dekker
 - ii. Keten jeugdbescherming en jeugdreclassering: thema de regionale aanpak - subthema tijdige jeugdhulp in gedwongen kader

11.15 Plenaire afsluiting

12.00 Einde van het programma

Verlag werksessie Regionale samenwerking (maandag 10 februari)

Wat was het voorstel?

In de bespreknotitie worden enkele voorstellen gedaan die de stand van het denken aangeven:

- De VNG heeft de ambitie om in de ledenvergadering van juni een zogenaamde Norm van Opdrachtgeverschap vast te stellen. Het voorstel van de VNG is dat gemeenten in deze norm vastleggen dat zij een regionale visie opstellen die door alle individuele gemeenteraden wordt vastgesteld. In deze visie staat dat gemeenten bepaalde vormen van jeugdhulp regionaal inkopen en bekostigen en dat elke regio daartoe een aanspreekpunt inricht;
- In deze norm is opgenomen dat regio's voor een aantal hoog specialistische, weinig voorkomende zorgvormen ook bovenregionaal moeten samenwerken. Daartoe werken deze regio's met zogenaamde accounthoudende regio's die zorgdragen voor benodigde afstemming onderling en voor de relatie met de desbetreffende jeugdhulpaanbieders in dat gebied. Via deze norm krijgen deze regio's meer positie;
- VWS is voornemens om deze Norm van Opdrachtgeverschap op een nog te bepalen manier te verankeren in de wet- en regelgeving. Daarbij zal VWS verschillende inhoudelijke punten vastleggen die in deze regiovisie een plek moeten krijgen;
- VWS is daarnaast voornemens om de regio-indeling vast te leggen in de wetgeving waarbij de mogelijkheid wordt geboden aan gemeenten om onder voorwaarden over te stappen van de ene naar de andere regio. Voor de regio-indeling wordt vooralsnog uitgegaan van de huidige 42 jeugdregio's. We werken op langere termijn toe naar een regio-indeling die beter past bij andere regio-indelingen (zoals zorgkantoor of veiligheidsregio);
- Ook is VWS voornemens om te bepalen dat de regio's verantwoordelijk zijn om een regionale entiteit in te richten ingevolge de Wet gemeenschappelijke regelingen (hierna: Wgr);
- De regionale entiteiten stemmen de bovenregionale zorg af in een aantal bovenregionale gebieden en wijzen daarin een regio aan die regie voert op het proces (sturing van de transformatie van het zorglandschap) en zorgen voor accounthoudende regio's die als aanspreekpunt voor bovenregionale jeugdhulpaanbieders/cruciale jeugdhulpfuncties dienen;
- Door het versterken van het opdrachtgeverschap van gemeenten en het toezicht wordt ook gestimuleerd dat aanbieders zich beter gaan verhouden tot de regionale schaal;
- Het toezicht op de inkoop en borging van continuïteit van zorg door (samenwerkende) gemeenten bij aanbieders wordt nader uitgewerkt in de ontwikkelagenda van de Jeugdautoriteit;
- Het toezicht op de taakuitvoering van de gemeenten is geregeld in het interbestuurlijk toezicht.

Voor- en tegenargumenten die in de sessie zijn genoemd

Er is bij de deelnemers veel besef dat er iets moet gebeuren en dat een vorm van niet-vrijblijvende regionale samenwerking nodig is bij de organisatie van specialistische jeugdhulp. Zowel gemeenten als aanbieders zien hiervan de urgentie. Wel hanteren ze verschillende argumenten en verschillende invulling op het hoe en wat van de regionale samenwerking.

Regionale samenwerking is een middel en geen doel op zich. Van belang is dat in regio's het juiste gesprek wordt gevoerd over wat partijen willen bereiken (de strategische doelen). Hieruit volgt een gedeeld beeld van wat de maatschappelijke opgave is, wat partijen daarin kunnen betekenen (commitment) en waar regionale samenwerking daarin bijdraagt. Er moet inhoudelijk beredeneerd worden wat er regionaal gezamenlijk wordt gedaan. Bouw vanaf het lokale op, kijk daarbij sociaal domeinbreed. Sommige dingen kun je niet lokaal oplossen. Daar is een grotere schaal voor nodig. Ga met alle actoren om tafel, maak ook gebruik van cliëntervaringen in alle stappen van het proces. Cliënten willen vooral duidelijkheid. Het goede gesprek vraagt om ook te investeren in tijd en relaties.

Er is bij gemeenten weinig draagvlak om de regionale samenwerking vooraf in te vullen of wettelijk te verankeren. Zij geven aan dat dit mogelijk contraproductief werkt; regio's kennen een verschillende context die niet wettelijk te vangen is. Bij een aantal aanbieders is er wel draagvlak om samenwerking op te leggen en hierbij aan te geven dat de specialistische zorg (boven)regionaal ingekocht moet worden. Gemeenten willen het stelsel vanuit lokaal opbouwen.

Gemeenten vragen ook om samenwerking tussen aanbieders. Aanbieders willen zo veel mogelijk eenduidigheid in de inkoop.

Heb bij het maken van afspraken aandacht voor zowel de inhoudelijke kant (doelen, visie, maatschappelijke opgave en de regie) als de zakelijke kant (inkoop en aanbesteding). Het is 'én': de zakelijke kant om alles op orde te houden (en de administratieve lasten fors te beperken) én passie/ruimte om te doen wat nodig is.

Oplossingsrichtingen die in de sessie zijn besproken

In de sessie zijn enkele oplossingsrichtingen besproken.

Oplossingsrichting 1: het ontwikkelen van een regio-agenda om de regionale samenwerking te versterken.

Elementen van deze regio-agenda zijn genoemd, hierover was geen consensus, iedereen heeft meegedacht vanuit eigen perspectief en ervaringen:

- Concrete strategische regionale doelstellingen en onderliggende maatschappelijke opgave;
- Regiovisie met leidende principes (hoe blijven we op koers). Bijvoorbeeld de leefwereld van het kind centraal, werken vanuit partnerschap, werken vanuit vertrouwen. Dus ook aandacht voor verbinding met onderwijs en sociaal domein. Afspraken maken over rollen, taken, verantwoordelijkheden en doorzettingsmacht. Wat ga je doen als de zon niet schijnt? Hoe ga je dan met elkaar om? Hoe zorg je er dan voor dat je op koers blijft en iedereen rolvast blijft met het oog op de visie en gestelde doelen;

- Aanspreekbaarheid van de regio goed geregeld hebben (er moet mandaat zijn voor de primaire opdrachtgever en niet dat je als aanbieder terug moet naar 18 achterliggende gemeenten voor kleine zaken). Aanspreekbaarheid ook bij zorgdiscontinuïteit, voor zowel gemeenten, aanbieders, professionals als cliënten;
- Collectieve beschikbaarheid van specialistische functies organiseren, verbinding met het lokale veld en uitvoering zo thuis/lokaal mogelijk;
- Meerjarige contracten bij inkoop, gedifferentieerde inkoop;
- Visie op transformatie, ook op afbouw capaciteit intramurale jeugdhulpaanbieders;
- Als je cruciale functies regionaal inkoop, dan het liefst alles bij deze aanbieder regionaal inkopen in één contract. Dit draagt tevens bij aan de wisselwerking tussen afbouw intramuraal en opbouw ambulante;
- De regio-agenda bevat een lijst van functies die de regio contracteert en functies die bovenregionaal worden geregeld;
- Afspraken over tarieven;
- Afspraken over het borgen/verbinden van specialistische expertise aan/met de voorkant/in het lokale veld;
- Vastleggen kwaliteitseisen van de toegang;
- Expertise cliëntondersteuning delen of gezamenlijke inkoop;
- Eenduidigheid van inkoop en verantwoording (voor- en achterkant);
- In regio accounthoudende gemeente aanwijzen die samen bovenregionaal afstemt over cruciale functies + transformatie;
- Beperking van aantal aanbieders (is niet gelijk aan alleen grote);
- Meerjarige regio-indeling, over verkiezingsperiodes en verkiezingsprogramma's heen;
- Organiseren van toezicht: wie ziet erop toe dat partijen zich houden aan de afspraken? Wanneer worden leidende principes het kader voor handhaving?
- Zorg het liefst dichtbij, in ieder geval de afweging samen kunnen maken voor welke hulp je kiest.

Een dergelijke regio-agenda moet onder andere leiden tot:

- Het echte gesprek met elkaar (gemeenten, aanbieders, cliënten, professionals) kunnen voeren. Begrip voor elkaars werelden;
- Eenduidige en duidelijke meerjarige afspraken voor gemeenten en aanbieders ('neuzen dezelfde kant op') en verduidelijking van rollen, taken en verantwoordelijkheden;
- Belangrijke voorwaarde om de transformatie op te pakken;
- Beter meer passende zorg en beter functionerend zorgnetwerk rond de cliënt;
- Beperking administratieve lasten is beter voor iedere partij.

Besproken is hierbij dat de cliënt of ervaringsdeskundige onderdeel moet zijn van de dialoog om te komen tot de regio-agenda. Voorbeelden van deze betrokkenheid werd genoemd in Utrecht-West waar betrokkenheid leidde tot betere inhoudelijke afspraken tussen partijen.

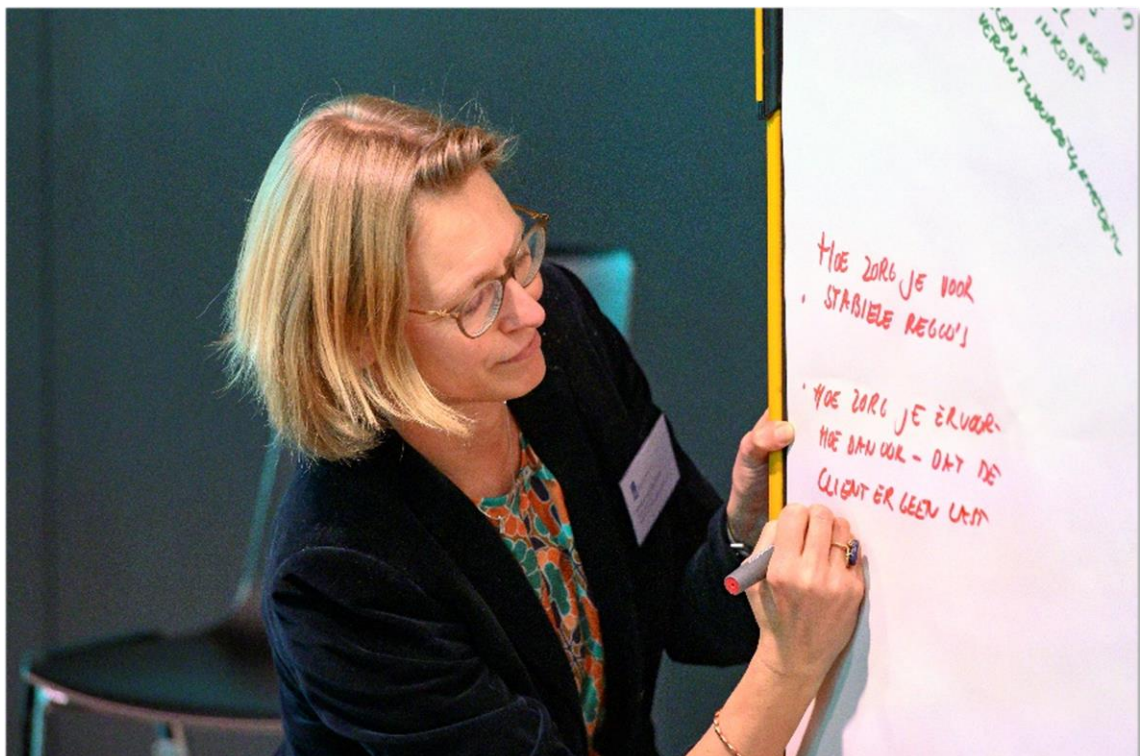
De cliënt/ervaringsdeskundige zou in principe niet teveel moeten merken van deze oplossingen, anders dan dat cliëntperspectief onderdeel wordt van alle stappen en dat de cliënt sneller passende hulp krijgt.

De manier waarop de zorg wordt georganiseerd, is voor de cliënt minder van belang. Cliënten willen vooral dat het duidelijk voor hen is waar ze terechtkunnen, op welke manier ze daar worden geholpen en dat er een persoon is die er voor hen is. Die persoon hoeft niet alles te kunnen of te weten, maar die staat naast hen in het traject.

Aandachtspunten bij deze oplossingsrichting (ontwikkeling regio-agenda)

Alle partijen hebben vanuit hun eigen perspectief een standpunt over de oplossingsrichting. Deze komen niet overeen, behalve op het punt dat er ook iets moet gebeuren in de regionale samenwerking om de bestaande knelpunten op te lossen. Hieronder een aantal specifieke aandachtspunten:

- Belangrijk aandachtspunt is de positie van de gemeenteraad. Bijvoorbeeld door hen te betrekken bij de regio-agenda zodat deze ook van hen wordt. Faciliteren met kennis en kunde;
- Financiële tekorten leiden wel tot kramp bij alle partijen, belemmert de ontwikkeling en samenwerking;
- Gemeentelijk eigenaarschap. Sommige jeugdhulpvormen liggen te ver buiten gemeenten. Dat creëert afstand en minder eigenaarschap;
- Er is versnippering in regio's. Hoe komen we terug richting een redelijke regio-indeling? Kan per jeugdhulpvorm verschillen;
- Duidelijk maken dat het gaat om de specialistische jeugdhulp en niet om het hele takenpakket van gemeenten. Er kan een verkeerd beeld ontstaan: gemeenten kunnen het niet aan/waarom taken niet weghalen, terwijl het gaat om een relatief klein aantal taken;
- Commitment: volhouden en vasthouden. Als het moeilijk wordt, zijn partijen geneigd alleen te kijken vanuit eigen kaders;
- Aanbod creëert vraag.

O oplossingsrichting 2: bepalen van een lijst met jeugdhulpfuncties die regionaal ingekocht moeten worden

Invulling voor deze lijst die in deze sessie zijn genoemd:

- In beginsel dienen gemeenten zich aan deze lijst te houden;
- Het is beter een lijst te hebben die voor 80% kloppend is, dan geen lijst;
- Voorbeelden die zijn genoemd:

Het gaat om zorgfuncties/jeugdhulpfuncties, niet om aanbieders:

- i. Weinig voorkomend, regionaal, bovenregionaal;
- ii. GI-jeugdbescherming;
- iii. Co-morbiditeit, multidisciplinair;
- iv. Expertisecentra.

Dit moet leiden tot:

- Continuïteit van specialistische functies die nodig zijn om bepaalde zorg/jeugdhulp te leveren;
- Beschikbaarheid van opleiding, onderzoek en jeugdhulp.

Eventuele bezwaren en/of aandachtspunten bij deze oplossingsrichting (bepalen van een lijst met jeugdhulpfuncties die regionaal ingekocht moeten worden)

- Een indeling van welke jeugdhulpfuncties op welk niveau georganiseerd moet worden, kan transformatie op slot zetten, geven vooral gemeenten aan. Er wordt immers uitgegaan van bestaand aanbod en niet van innovatieve oplossingen. Daarnaast vinden gemeenten dat hun beleidsvrijheid wordt ingeperkt. Jeugdhulp wordt eruit gelicht, terwijl oplossingen vaker gezocht worden in het brede sociale domein;
- Er is onvoldoende aandacht voor wat er wel goed gaat. Er bestaan zorgen bij gemeenten en aanbieders over het moeten omgooien van een succesvolle manier van werken;
- Maak voor bovenregionaal geen aparte bestuurlijke laag.

O oplossingsrichting 3: er zijn diverse kleine en grote oplossingen als 'losse elementen' genoemd

Deze oplossingen zijn niet nader toegelicht en niet alle deelnemers konden zich er altijd in vinden. Dit zijn bijvoorbeeld:

- Zorg voor een positieve incentive voor gemeenten om samen te werken;
- Faciliteren van kennisvergroting bij en het leren van raadsleden om ervoor te zorgen dat ook bij kleine gemeenten raadsleden juiste keuzes maken;
- Aantrekkelijker maken om (terug) in loondienst te gaan (veel zzp'ers willen liever in loondienst);
- Voorkomen inkoop van private equity partijen door gemeenten;
- Naast gemeenten moeten aanbieders ook solidair zijn; gedeelde verantwoordelijkheid, collectief eigenaarschap;
- In regio een accounthoudende gemeente aanwijzen die bovenregionaal afstemt over cruciale functies + transformatie;
- Leiderschap is nodig - afspraken maken over rolverdeling, aanspreekbaarheid en doorzettingsmacht;
- Voorbeeld van Utrecht waarbij regionaal leidende principes zijn afgesproken en vanuit hier de hulp is georganiseerd en ingekocht;
- Aandacht voor digitalisering.

Verlag werksessie over opdrachtgever- en opdrachtnemerschap bij regionale samenwerking (dinsdag 11 februari)

Op de dinsdagochtend is er een vervolg gegeven aan de sessie van maandagmiddag over regionale samenwerking. In de sessie is doorgesproken over de inbreng van het ministerie van VWS (pitch van Marion Smit), de inbreng van de VNG (toegelicht door Geert Schipaanboord) en inbreng van de branches (ingebracht door de BGZJ).

Er is erkenning en herkenning van de beschreven problematiek over de werking van de (hoog) specialistische jeugdhulp op het vlak van effectiviteit en efficiëntie. De focus van de sessie (en belangrijk voor de brief van de minister en herkenning in de sector) was de (hoog)specialistische jeugdhulp, grofweg 5% van de kinderen met jeugdhulp, naar schatting 30% van het budget.

In de sessie was een gedeeld urgentiegevoel dat er iets nodig is om het stelsel te verbeteren. Daarbij was er weinig draagvlak voor grote stelselingeplepen, omdat de energie dan vooral daar naar toe zal gaan en niet naar het verbeteren van de inhoud en het realiseren van betere effectiviteit (zoals minder uithuisplaatsingen, voorkomen wachttijd, betere matched care, balans in vraag en aanbod, et cetera).

Oplossingsrichtingen die in de sessie zijn besproken

In de sessie is gesproken over een aantal mogelijk werkbare oplossingen in de uitvoering en wet- en regelgeving. De volgende mogelijke oplossingen zijn (samenvattend) genoemd, hierover was geen consensus, iedereen heeft meegedacht vanuit eigen perspectief en ervaringen:

- Wettelijk verankeren van de regio-indeling van de 42 regio's;
- Verankering in wetgeving helpt, maar voorkomt inhoudelijke uitwerking in de wetgeving over specialistische jeugdhulp: het moet dynamisch en aanpasbaar blijven;
- De redeneerlijn moet opgebouwd zijn vanuit de urgentie en het beoogde doel op de inhoud (bijvoorbeeld geen uithuisplaatsing, kinderen binnen redelijke afstand hulp bieden, kinderen niet opsluiten, geen arrestantenbusje gebruiken bij vervoer, geen overlijdensgevallen als gevolg van falende hulp, et cetera (nb; casuïstiek van Peter Dijkshoorn): over deze doelen moet het gaan ter voorkoming van systeemdiscussies, de doelstelling stuurt de structuur en organisatie van het systeem. Dat moet centraal staan en bij iedere keuze een toetsingskader vormen;
- Iedere regio maakt een regio-agenda waarin afspraken worden gemaakt over specialistische jeugdhulp (nb: niet alle jeugdhulp dus):
 - i. Redeneer vanuit heldere doelen en urgentie op de inhoud (geen uithuisplaatsing, kinderen lokaal geholpen): wat wil de regio bereiken?
 - ii. Vertaal dat naar betekenis voor specifieke jeugdhulpfuncties (nb: liever 80% lijst dan helemaal open laten), en zorginfrastructuur;
 - iii. Zorg dat daarin een logische vertaling komt naar inrichting, samenwerking, inkoop, et cetera;

- iv. Zorg dat doorbraakteams/expertteams bekend en erkend zijn en samenwerken met beperkt aantal aanbieders die hierin oplossingen zoeken;
- v. In de regio ook belangrijk breder te kijken dan sec jeugdhulp; andere leefdomeneinen horen hierbij waarmee ook verbinding is met individuele gemeenten (en wat ervoor nodig is om oorzaken op te lossen);
- Faciliteer netwerken waarin complexe regionale jeugdhulp wordt geregeld, waarbij specialisten uit verschillende organisaties bij elkaar kunnen komen om complexe cases op te lossen;
- Administratie:
 - i. Is nu een groot issue dat zorgt voor verlies aan tijd, geld, focus op de echte inhoud;
 - ii. Maak spelregels over administratieve voorwaarden, doe dat landelijk. Helpt om focus te krijgen op andere zaken;
 - iii. Zorg voor regionaal administratiekantoor, een betaalpunt voor deze jeugdhulp.
- Spelregels over wat de regio's nu precies zijn; maar leg vorm niet exact vast;
- Regie vanuit de regio op bovenregionale sturing op zorgnetwerken en zorglandschap voor specifieke zorgvragen (wat is er waar nodig). Bovenregionaal geen aparte structuur of institutie. Versterking regio zorgt dat dit niet nodig is;
- Zorg voor toezicht op het regiokader zodat er een kracht is die kan interveniëren;
- Zorg voor één waarheid van administratie (gemeente of aanbieder); daar ontstaan nu veel discussies over;
- Regelvrije ruimte voor professionals organiseren om flexibel te zijn in oplossingen.

Genoemde aandachtspunten:

- Zorg voor juiste toon in de brief van de minister, duidelijk scope (specialistische jeugdhulp) om verwarring te voorkomen dat het over alle jeugdhulp gaat;
- Geen extra actielijnen inzetten, liever minder.

Verlag werksessie Reële prijzen en andere zorgvuldigheidseisen (maandag 10 februari)

Wat was het voorstel?

In de bespreknotitie worden enkele voorstellen gedaan die op voorhand kansrijk werden geacht:

Ten aanzien van reële prijzen zijn dit de voorstellen:

- a. Invoeren reële prijs voor jeugdhulp door een AMvB (kan op z'n vroegst per 1 april 2021). Voor de Wmo bestaat er al een AMvB reële prijs. Hierin worden de kostprijsselementen genoemd waaruit een reële prijs moet zijn opgebouwd;
- b. De AMvB reële prijs jeugd bevat ook kostprijsselementen en zal zich grotendeels baseren op de kostprijsselementen van de Wmo. Voorstel is om daar nog een kostprijsselement aan toe te voegen, namelijk 'specifieke kostprijs elementen die sector afhankelijk zijn'. Hiermee kan bijvoorbeeld rekening worden gehouden met beoogde transformatie of bij jeugdhulp met verblijf met een normatieve huisvestingscomponent;
- c. De AMvB benoemt de elementen die in reële prijs opgenomen moeten worden, maar niet welke norm daarbij gehanteerd moet worden. Die normen zijn afhankelijk van de specifieke sector en van de lokale context.

Ten aanzien van de andere zorgvuldigheidseisen zijn dit de voorstellen:

- De inkoopprocedure is tijdig afgerond. De minimale termijn voor jeugdhulp zonder verblijf tussen het tekenen- en de ingang van het contract wordt drie maanden (gelijk aan een vergelijkbare zorgvuldigheidseis binnen de Wmo). Voor gesloten jeugdhulp, jeugdbescherming en forensische jeugdzorg wordt de minimale termijn zes maanden;
- Gemeenten sluiten meerjarige contracten af. Voor gesloten jeugdhulp, jeugdbescherming en forensische jeugdzorg wordt de minimale contractduur drie jaar, met de mogelijkheid om maximaal drie keer te verlengen met twee jaar;
- Binnen inkoopcontracten worden afspraken gemaakt over de continuïteit van zorg voor cliënten na afloop van een aanbesteding. Gemeenten en aanbieders maken in hun inkoopcontracten en inkoopprocedure afspraken over de continuïteit van zorg voor cliënten (na afloop van een contract).

Voor- en tegenargumenten die in de sessie zijn genoemd

Er lijkt consensus te zijn over de noodzaak dat er reële tarieven nodig zijn, de praktijk laat zien dat dit niet altijd vanzelfsprekend is. Er zijn veel voorbeelden in de afgelopen vijf jaar dat het (komen tot reële tarieven) niet vanzelf gaat. Of dit in wetgeving vastgelegd moet worden, daar verschillen de meningen in de sessie over. In een expertsessie van 9 december 2019 zijn al standpunten (door met name gemeenten) gedeeld waar vraagtekens werden gesteld bij

wettelijke regulering (in de vorm van een AMvB). De vraag van deze gemeenten is of VWS toch doorgaat met het idee van regulering? Enkele gemeenten willen liever niet; wel de inhoud maar niet in de vorm van regulering (AMvB). Deze gemeenten geven aan dat regulering ten koste gaat van de beleidsvrijheid die bij een decentraal stelsel hoort. Andere gemeenten zien wel meerwaarde in een zekere vorm van regulering. Aanbieders hebben een ander perspectief en zijn van mening dat tarieven meer gereguleerd moeten worden. De mate waarin moet worden gereguleerd, hier wordt verschillend over gedacht.

Er is in de sessie niet of nauwelijks gesproken over andere zorgvuldigheidseisen. Wel over dat een langdurig contract bijdraagt aan transformatie (dan kunnen aanbieders daar ook op investeren). Tegelijkertijd vindt men dat veel van de gepresenteerde zorgvuldigheidseisen vanzelfsprekend zijn, daar kunnen weinig mensen op tegen zijn. Ook hier geldt: maar hoe regel je dat.

Eventuele alternatieven en/of aandachtspunten die zijn aangedragen

- Een belangrijk doel van reële prijzen is dat er een 'bodem wordt geblokkeerd' (een bodem is dan een minimumtarief waar je niet onder mag zitten). Indien er wordt gekozen voor de invoering van een AMvB reële prijzen jeugd waarin kostprijs-elementen staan genoemd zoals die in de AMvB Wmo, moeten er kostprijs-elementen worden opgenomen die ruimte bieden om te kunnen transformeren/anders werken en voor opleiding. Andere jeugdhulp specifieke kostprijs-elementen zijn verder kosten voor 'crisis-situaties', 'onderhoud en ruimte voor jongeren om zich te ontwikkelen bij jeugdhulp met verblijf', en kosten voor 'beschikbaarheid'. Ook voor pgb zouden reële prijzen moeten gelden;
- Het zou volgens deelnemers van de sessie kunnen helpen als er een toezichthoudende instantie komt die kan optreden voor snelle arbitrage op momenten dat partijen er rond de tariefvorming niet uitkomen, of als er geschillen zijn (zodat het niet direct leidt tot rechtszaken en grote vertragingen). Rechtszaken zijn slecht voor de

relatie en het onderlinge vertrouwen. Door een laagdrempelige instantie die snel ingeschakeld kan worden, kan eraan worden bijgedragen dat er snel een doorbraak komt en dat de relatie niet escaleert. Dat vraagt om een partij met doorzettingsmacht. Hier ligt een link met de sessie van de werkconferentie over de Jeugdautoriteit;

- Belangrijk is om eerst te weten wat je met elkaar wilt regelen. Dan pas kun je over een tarief spreken. In het verlengde hiervan ligt het volgende punt;
- Een zorg die in de sessie is geuit, is dat voor het bepalen van een reële prijs er een duidelijke normering moet komen voor de kwaliteit van jeugdhulp en over de reikwijdte van de jeugdhulp. Dat zou hand in hand moeten gaan met eventuele wetgeving over reële prijzen. Hier zit een lokale/regionale en een landelijke component aan, namelijk in de voorbereiding op de aanbesteding (want ook in dat proces moet duidelijk zijn wat er wordt gevraagd qua kwaliteit en reikwijdte). Hier is inzet van gemeenten, aanbieders en cliënten nodig. Maar het kan ook helpen als er landelijke kaders komen die iets (meer dan nu) zeggen over kwaliteit en de reikwijdte. Dat vraagt ook om een maatschappelijke discussie (onder andere over normalisatie, zie ook de sessie van de werkconferentie daarover);
- Indien er wordt gekozen voor een AMvB, moeten er naast het opnemen van kostencomponenten ook regels komen over hoe het proces moet plaatsvinden om tot reële prijzen te komen. De NZa heeft voorbeelden van hoe dit in andere sectoren gaat;
- De inkoop en als onderdeel daarvan de prijzen dienen tot stand te komen op basis van een dialoog tussen gemeenten, aanbieders en cliënten. Dat is de eerste stap in het inkoopproces;
- Een aantal deelnemers is voorstander van afspraken over een proces met checks en balances in plaats van te komen tot een AMvB. Hierin kan het principe van 'pas toe of leg uit' (comply or explain), dus niet helemaal dicht regelen). Dit principe zou volgens hen ook moeten gelden als er toch een AMvB zou komen;
- Een aantal deelnemers vindt het voorstel voor de vulling van de AMvB te eenzijdig. Deze is volgens hen alleen op gemeenten gericht terwijl er ook 'eisen' nodig zijn voor aanbieders. Transparantie, delen van data door aanbieders is essentieel voor gemeenten om reële prijzen te kunnen vaststellen;
- Ook geven deelnemers aan dat het aanbod binnen de jeugdzorg heel divers is, daar past geen algemene landelijke norm op (zoals een AMvB);
- Het zou helpen om best practices inzichtelijk te maken (daarmee kunnen partijen nu al aan de slag).

Verlaglegging werksessies over Jeugdautoriteit en governance (10 en 11 februari)

Wat is het voorstel?

De Jeugdautoriteit heeft een rol in het signaleren, voorkomen en - waar nodig - opvangen van problemen in zorgcontinuïteit voor de jeugdigen. Door tijdig te signaleren en eerder te acteren (zowel op instellingsniveau als op stelselniveau) kan worden bijgedragen aan structurele verbetering van het jeugdhulplandschap.

Juist in de transformatiegedachte om jeugdhulp zo dichtbij mogelijk te organiseren is het bij (dreigende) financiële problemen van een aanbieder relevant om te kijken welk alternatief aanbod voorhanden is, waarbij intensieve ambulante trajecten een alternatief kunnen zijn voor intramurale plaatsen. Het is belangrijk dat alle betrokken partijen hun verantwoordelijkheid nemen in dit soort gesprekken. Vertegenwoordigers van gemeenten, aanbieders en cliënten willen in samenspraak met de Jeugdautoriteit, VWS en JenV meedenken om de Jeugdautoriteit toe te rusten voor haar taak.

Deelnemers voelen de urgentie om met de functionaliteiten van de Jeugdautoriteit nu aan de slag te gaan om continuïteitsproblemen pro-actiever en minder vrijblijvend aan te pakken. Zij hebben vooral behoefte aan korte termijn acties (2020). Daarbij nemen gemeenten en aanbieders het voortouw om zich op basis van eigen normen te versterken als professionele opdrachtgevers en opdrachtnemers en versterken we de rol van de Jeugdautoriteit.

Gemeenten en aanbieders gaan samen met cliëntenorganisaties, de Jeugdautoriteit en het Rijk aan de slag om een convenant op te stellen. Bij het versterken van de rol van de Jeugdautoriteit gaat het om:

1. Informatie gericht op signalen (early warning) van financiële ontwikkelingen bij jeugdhulpaanbieders die risico's kunnen vormen voor de borging van continuïteit van zorg;
2. Veel kennis van het zorglandschap, link met kennisinstellingen, goed gesprek kunnen voeren met betrokken partijen;
3. Deskundigheid in brede domeinen (Zvw, Wlz, sociaal domein), ervaringsdeskundigen ingebed;
4. Evaluatie van casuïstiek om te leren en toe te passen in het gezamenlijk afsprakenkader;
5. Veldnormen van aanbieders en gemeenten dienen als meetlat voor toezicht;
6. Tijdig betrokken partijen adviseren, waar nodig bindend.

Richting 2023 (lange termijnvisie) is er behoefte aan nadere uitwerking. Daarbij is er consensus over een neutrale en duurzame positionering van de Jeugdautoriteit. Ook is er consensus over het uitgangspunt dat vanaf 2023 geen subsidieregeling meer nodig moet zijn met tijdelijke liquiditeitssteun waarover de Jeugdautoriteit adviseert. Oplossingen van vraagstukken vergen dan andere, meer duurzame antwoorden van professionele opdrachtgevers en opdrachtnemers.

Voor- en tegenargumenten die in de sessie zijn genoemd

Er bestaat consensus over het belang van bovenstaande en de stappen die op korte termijn (2020) nodig zijn.

Welke concrete afspraken zijn er gemaakt?

1. Aanbieders en gemeenten ontwikkelen samen normen voor professioneel opdrachtgeverschap en opdrachtnemerschap. Het normenkader vormt de meetlat voor toezicht vanuit de Jeugdautoriteit en krijgt de vorm van een convenant tussen BGZJ en VNG (te accorderen op brancheniveau) waarbij ook cliëntenorganisaties, het Rijk en de Jeugdautoriteit betrokken zijn. De Jeugdautoriteit neemt het initiatief om een eerste afspraak in te plannen en betreft hierin diverse deelnemers die zich tijdens de bijeenkomst hiervoor hebben aangemeld.
2. Monitoring van risico's op continuïteit van zorg inrichten als basistaak van de Jeugdautoriteit op stelselniveau en op instellingsniveau. Deze monitoring kan worden ingezet als 'early warning' opdat partijen en de Jeugdautoriteit sneller in actie kunnen komen. Deze actie kent een duidelijke gelaagdheid, startend met het gesprek tussen opdrachtgever en opdrachtnemer.
3. De Jeugdautoriteit gaat ervaringen uit recente casuïstiek destilleren om deze als leerpunten te benutten in het te ontwikkelen normenkader. Deze ervaringen zijn ook relevant voor het gesprek over de doorontwikkeling van de eindpositie van de Jeugdautoriteit.
4. Er is consensus over het streven de borging van zorgcontinuïteit door inzet van de Jeugdautoriteit minder vrijblijvend te maken. BGZJ, VNG, cliëntenorganisaties, het Rijk en de Jeugdautoriteit gaan nader in gesprek met elkaar om de positie en de bevoegdheden van de Jeugdautoriteit te verduidelijken om door te pakken waar nodig ('doorzettingsmacht').
5. De Jeugdautoriteit wordt neutraal gepositioneerd, met aandacht voor duurzaamheid van deze positionering. Het Rijk zal dit uitwerken in een instellingsbesluit.

Verlaglegging werksessie over Regionale expertisecentra (maandag 10 februari)

Wat is het voorstel?

We willen op bovenregionaal niveau expertisecentra inrichten/organiseren voor jeugdhulp aan kinderen met complexe, weinig voorkomende (multi)problematiek. Welke functies moeten deze expertisecentra hebben? In ieder geval de volgende functies:

- a. Kennisfunctie;
- b. Consultatie- en adviesfunctie;
- c. Organiseren van hulp en beschikbaarheid plekken;
- d. Algemene functies/eisen;
 - i. Regioscan; Waar ligt de grootste verbeteropgave rondom complexe casuïstiek?
 - ii. Opgave uit deze scan terugkoppelen aan gemeenten/aanbieders in de regio;
 - iii. Jongeren niet meer verplaatsen, maar de expertise naar jongere brengen;
 - iv. Integratie tussen de drie onderdelen: kennis kan leiden tot ander type hulp of consultatie kan leiden tot een specifieke kennisvraag.

Voor- en tegenargumenten die in de sessie zijn genoemd

Voorargumenten

Deelnemers herkennen de geschetste knelpunten. Er is overeenstemming over:

- De behoefte aan kennis en leren: waar in het systeem zitten lacunes en hoe kunnen we deze oplossen? Hoe kunnen we oplossingen verder verspreiden om complexe casuïstiek te voorkomen?
- De behoefte aan verbinding, sparren, meedenken in elkaars casuïstiek;
- De behoefte aan doekracht: wie heeft er mandaat om ervoor te zorgen dat de oplossing die met elkaar vanuit een bestaand overleg (vanuit een MDO of een regionaal expertteam of iets dergelijks) wordt bedacht ook daadwerkelijk wordt gerealiseerd? De 'doekracht' is onder andere verantwoordelijk voor het organiseren van een hoofdaannemer, zorgen dat de samenwerking ook echt van de grond komt, et cetera;
- De wens om een expertisecentrum flexibel te organiseren. Deelnemers geven aan dat het op voorhand heel lastig te voorspellen is waar precies behoefte aan is. Het gaat om flexibiliteit in organisatievorm: geen blauwdruk van wat een expertisecentrum precies moet zijn en doen én om flexibiliteit in financiering: accepteer ook leegstand en onbenutte expertise, zonder deze direct af te stoten.

Tegenargumenten

Tijdens de versnellingsessie was er geen consensus over:

- **De omvang van de doelgroep.** De deelnemers kijken vanuit hun eigen perspectief naar de doelgroep en de oplossingsrichting. Een deel van de deelnemers (aanbieders die werken met jongeren met complexe, meervoudige problematiek, zoals de regionale expertteams, bestaand expertisenetwerk of regionaal expertteam) ziet het topje van de ijsberg. Zij geven aan dat een extra opschalingsmogelijkheid (escalatieladder), mandaat én gespecialiseerde plekken nodig zijn ('eerst naar een perifeer ziekenhuis, voor je naar een academisch ziekenhuis wordt verwezen'). Andere deelnemers (professionals, gemeenten) zien een bredere doelgroep en benadrukken het belang van **preventie**: hoe kunnen we voorkomen dat de problematiek van kinderen en jongeren complex en

meervoudig wordt? Zij geven aan dat zij bij een brede doelgroep behoefte hebben aan consultatie en advies. Zij benadrukken het belang om deze functie zo lokaal mogelijk beschikbaar te maken, zodat kinderen en jongeren in de eigen omgeving kunnen blijven wonen, leven en opgroeien;

- **De organisatievorm.** Deelnemers gebruiken verschillende termen: expertisecentrum, expertisenetwerk, expertisebedden. Er bestaan verschillende beelden of een expertisecentrum een fysieke plek met eigen zorgaanbod (academisch centrum) moet zijn, een expertiseteam dat beschikking heeft tot specialistisch behandelaanbod bij verschillende aanbieders, of een functionaris die moet zorgen voor verbinding tussen professionals in een netwerk (vergelijkbaar met MDO's). Frustratie ontstaat bij de beweging rondom de afbouw van bedden: hoe verhoudt deze beweging zich tot het beschikbaar stellen van plekken? Het gevoel leeft ook dat er veel kennis aanwezig is bij professionals en er niet zozeer iets nieuws nodig is. Een deelnemer geeft vanuit het regionaal expertteam aan met name behoefte te hebben aan een expertisecentrum als escalatiemogelijkheid en ondersteuning wanneer het regionaal expertteam er zelf niet uitkomt. Zij geeft aan dat regionale expertteams niet overgeslagen moeten worden; zij is bang dat het leereffect in de regio op die manier verloren gaat;
- **Lokaal, regionaal of bovenregionaal.** Een deel van de deelnemers geeft aan dat expertisecentra bovenregionaal georganiseerd moeten worden, omdat het aanbod en de expertise die nodig zijn (voor de doelgroep 'topje van de ijsberg') niet binnen een regio beschikbaar óf te ontwikkelen is. Daarbij wijzen zij ook op het risico dat het creëren van nieuwe regio's zorgt voor meer overleggen, afstemming, regels en bureaucratie. Andere deelnemers geven juist aan dat de kennis en expertise juist op lokaal niveau (of zelfs wijkniveau) georganiseerd en beschikbaar gesteld moet worden.

Oplossingsrichtingen die in de sessie zijn besproken

De globale denkrichting wordt geschetst:

- We zien in Nederland dat er jongeren zijn met meervoudige complexe problematiek (het 'topje van de ijsberg', inschatting: circa 200 jongeren per jaar) die op dit moment niet goed worden geholpen. Een groot deel van deze casuïstiek is door het Ondersteuningsteam Zorg voor de Jeugd behandeld. In de casuïstiek zit een rode draad in problematiek (vier doelgroepen), maar ook zeker in de context. Doel van het Ondersteuningsteam is om zichzelf overbodig te maken: een expertisecentrum kan deze rol overnemen én verbeteren;
- De huidige denkrichting ziet drie taken voor een expertisecentrum:
 - o Kennis;
 - o Consultatie en advies;
 - o Organisatie van zorg (coördinatie en beschikking tot een aantal plekken).
- Er wordt gedacht aan zeven expertisecentra in Nederland.

Welke concrete afspraken zijn gemaakt?

VWS verkent op dit moment hoe de expertisecentra er uit moeten gaan zien. Tijdens de werkconferentie is belangrijke input opgehaald (ook na sessie in individuele gesprekken), dit wordt meegenomen in de verdere verkenning. Voor de zomer verzendt VWS een Kamerbrief die de contouren van de expertisecentra schetst.

Verlag werksessie Toegang (maandag 10 februari)

Wat was het voorstel?

Via het programma Zorg voor de Jeugd, wordt met actielijn 1 ingezet op een betere toegang tot jeugdhulp voor kinderen en gezinnen, waaronder het vergroten van de effectiviteit van lokale teams. Er zijn de afgelopen periode al flink wat zaken in gang gezet gericht op het versterken van de lokale teams en er zijn afspraken over de implementatie van de basisfuncties van lokale teams gemaakt:

- Veilige leefomgeving: heb oog voor een veilige leefomgeving van de inwoner en pas de meldcode huiselijk geweld en kindermishandeling toe;
- Tijdig signaleren van vraag: wees aanwezig daar waar de doelgroep is, zodat vragen gezien worden. Maak verbinding met de wijk en werk 'outreaching'. Investeer in preventie;
- Vindbare en toegankelijke hulp: wees toegankelijk en vindbaar en voer een goede triage uit;
- Handelen met een brede blik: verhelder de vraag, maak een plan van en met het gezin en verleen ondersteuning, beleg de regie, maak duidelijke afspraken, houd een vinger aan de pols en blijf zichtbaar en benaderbaar;
- Leren en verbeteren: verzamel inzichten over je handelen, deel ze, ga erover in gesprek en trek er lessen uit.

VWS werkt aan een stapsgewijs implementatietraject van de basisfuncties en inzichten samen met de VNG, OZJ, Associatie Wijkteams, beroepsorganisaties en kennisinstituten. Mocht de implementatie van de basisfuncties niet het gewenste resultaat hebben, dan overwegen we het opstellen van een gemeentelijk toegangsplan verplicht te stellen in de Jeugdwet en de benodigde deskundigheid in de toegang vast te leggen in het besluit Jeugdwet.

Voor- en tegenargumenten die in de sessie zijn genoemd

Er lijkt een breed gedragen behoefte aan basisfuncties voor lokale teams: functies die aangeven wat er altijd van lokale teams verwacht mag worden, ongeacht de verschijningsvorm van deze teams. Dit geeft duidelijkheid aan jeugdigen, ouders en zorgprofessionals over wat er altijd van lokale teams verwacht mag worden. De 'vijf inzichten' (uit het rapport 'Basisfuncties voor lokale teams in kaart') zijn daarentegen niet gedragen, deze neigen al naar hoe de vijf basisfuncties geborgd kunnen worden.

Oplossingsrichtingen die in de sessie zijn besproken

In de sessie stond de vraag centraal hoe de basisfuncties geborgd kunnen worden en wat hierbij de aandachtspunten zijn. Daarbij zijn ook de deelonderwerpen expertise aan de voorkant beschikbaar stellen, werken vanuit een visie en handelen vanuit een brede blik besproken. De belangrijkste bespreekpunten staan hierna samengevat.

Oplossingsrichting 1: het borgen van de basisfuncties (veilige leefomgeving, tijdig signaleren van de vraag, vindbare en toegankelijke hulp, handelen met een brede blik, leren en verbeteren)

- Lokaal is de basis. Echter op regionaal niveau ook van belang om het gesprek te voeren hoe deze vorm te geven en dan vertaalslag maken naar lokaal met gemeente, aanbieders en wijkteams;

- Voorstel is om de basisfuncties op te nemen in de gezamenlijke norm voor opdrachtgeverschap van de VNG/ gemeenten. Dat ze geregeld moeten worden en niet hoe. Ook borgen dat hier toezicht op gehouden moet worden (signaleren/monitoren). Mogelijk een opdracht voor de Jeugdautoriteit;
- Wanneer het dreigt vast te lopen is het van belang om de vraag te stellen 'Hoe kunnen wij helpen; wat wil jij dat er gebeurt' in plaats van 'jij valt niet binnen de Jeugdwet, ga maar naar de Wlz' zodat het kind van het kastje naar de muur wordt gestuurd. Het is beter om te doen wat nodig is en dan aan de achterkant kijken wie de hulp gaat betalen. Met de kanttekening de hulp zoveel mogelijk te normaliseren;
- Van belang om over de domeinen heen kijken, de denkbeeldige 'scilo's' doorbreken (onder andere volwassen GGZ; inkomen; wonen; participatie, 18-18+, onderwijs). Deense aanpak: 'wat moet eerst gebeuren'. Hierbij is stapeling van budgetten over de verschillende domeinen heen van belang (maatwerkbudget);
- Ook geven partijen aan meer te willen aansluiten op de leefwereld van de jongere en het gezin. Dit is het vertrekpunt. Het helpt hierbij wanneer professionals letten op taalgebruik. Stoppen met taal als 'ik ben nu de regisseur', beter is 'ik help in de coördinatie van zorg';
- Echt luisteren naar de jongere en de ouder(s). Even los van de 'producten' die zijn ingekocht. Met het gezin samen breed kijken naar oplossingen: Wat willen jullie dat er gebeurt? Geen gesprek over de kinderen en het gezin zonder henzelf erbij. Ook het bredere netwerk eromheen betrekken. Versterken van het gewone leven;
- Uitgaan van het vakmanschap van de professional, hem/haar laten bepalen wat nodig is 'out of the box';
- Professionals zouden hierbij niet moeten hoeven los te laten en naast de jeugdige en het gezin blijven staan zolang als nodig;
- De verschillende partijen zijn het eens dat voldoende inhoudelijke (specialistische) expertise aan de voorkant beschikbaar gesteld moet worden. Door de inzet van expertise aan de voorkant wordt problematiek tijdig en in de breedte herkend. Dit draagt bij aan 'matched care' (passende zorg) voor de jeugdige;

- Van belang om lokaal het gesprek te voeren, ken elkaar. Doordat je elkaar kent, kun je elkaar gaan vertrouwen en dat komt de samenwerking ten goede;
- Daarbij zelf verantwoordelijkheid nemen en durven nemen en expertise laten aanschuiven, indien jouw eigen kennis op dit terrein onvoldoende is. Hierbij de (specialistische) consultatiefunctie beter faciliteren. Dit kan heel laagdrempelig;
- Meer aandacht is nodig voor de kwaliteit van professionals in de teams: trainingen, kennis van de wet, et cetera;
- Ten slotte voorkomen dat het huidige aanbod (met name de 'stenen'/gebouwen van de gespecialiseerde jeugdhulp) innovatie in de weg staat (geld dat in 'stenen' zit, kan niet benut worden voor innovatieve oplossingen); stop hierbij met projecten carrousel, maar bouw aan duurzame transformatie; langlopende financiering helpt.

Welke concrete afspraken zijn gemaakt?

Het voorstel is om de basisfuncties op te nemen in de gezamenlijke Norm voor Opdrachtgeverschap van de VNG/gemeenten. Hierbij kan opgenomen worden dát de basisfuncties geregeld moeten worden en niet h_oe hier invulling aan gegeven dient te worden. Ook borgen dat hier toezicht op gehouden wordt (signaleren/monitoren). Mogelijk een opdracht voor de Jeugdautoriteit.

Verlag werksessie over normaliseren (dinsdag 11 februari)

Op de dinsdagochtend hebben diverse partijen hun wensen uitgesproken met betrekking tot normaliseren. De gedeelde wens was om een tegengeluid te geven naar de specialistische jeugdzorg en het gewone leven meer voorop te stellen. Dit gebeurt vooral lokaal en niet regionaal of bovenregionaal.

Wensen die in de sessie zijn besproken

- Een cliëntondersteuner/wijkteammedewerker die langer in het gezin mag blijven. Een gezicht bij het gezin;
- Specialisatie komt erbij als het nodig is en gaat dan weer weg. Experts moeten de casus niet overnemen;
- Minder vrijblijvende regionale samenwerking moet niet de ontwikkeling van normaliseren frustreren.
Normaliseren gebeurt lokaal;
- Verbreden, niet alleen kijken naar het kind, maar de omgeving erbij betrekken. Stressfactoren weghalen bij het kind. Kijk 'op maat';
- 'Normaliseren' voor jeugd met beperkingen (bijvoorbeeld kinderen met lvb en lvb in combinatie met autisme) is een wat lastige term. Als de zorg en ondersteuning voor deze kinderen er namelijk niet is, dan kunnen zij niet 'normaal' leven. Scheer niet alle jeugdigen over een kam, maar kijk hoe deze doelgroep ook een zo normaal mogelijk leven kan leiden;
- Lastig om te normaliseren als de voorzieningen er niet zijn. Geen speciaal onderwijs in de buurt. Deze voorzieningen zijn wegbezuinigd. Het gaat al snel naar aanbod toe. Het gewone leven is dat het kind naar school kan in de wijk en ondersteuning erbij georganiseerd wordt op school. Bijvoorbeeld, leraar voor de klas, autismespecialist achterin;
- In Groningen heeft de gemeente de Centra voor Jeugd en Gezin (hierna: CJG's) samen met de inwoners vormgegeven, hier zijn mooie ouder- en jongereninitiatieven uit voortgekomen. Iedereen heeft sociaal kapitaal, probeer dit te benutten. Hoe wil JIJ participeren in de maatschappij? En hiernaar luisteren. 'Gehaktballen-verhaal';
- Teveel bezig met alleen jeugdzorg: gezin, school, hobby's/vrienden, dát is het normale leven, hoe kan je dit versterken/ondersteunen? Breed kijken! Verbinding beter maken tussen passend onderwijs en jeugdhulp. Kijken naar het hele gezin, het helpt hierbij om ook de volwassen-ggz te betrekken bij de jeugdzorg;
- Luister naar degene waar het om gaat. Haal het kind niet compleet uit zijn of haar systeem. Iedereen vergeet het gewone leven. Kinderen groeien op met het idee dat er iets mis is met hen. Ook wanneer het probleem eigenlijk bij de ouders ligt. Hier moeten we mee stoppen;
- Jeugdige moet 'kiezen' of een uitkering of een opleiding, het kan niet én: zit vast in het systeem! Het gevolg is dat de jongere jaren in de bijstand zit wat uiteindelijk veel duurder is;
- Meer ruimte in het systeem om autonoom breed handelen te stimuleren. Sommige gemeenten hebben doorbraakambtenaren, die meer out of the box oplossingen kunnen realiseren en domeinoverstijgend denken. De oplossing ligt niet altijd in het jeugddomein;
- Voorbeeld Amsterdam: in sommige wijken is een 40% tekort aan leerkrachten. Hier wordt veel beroep gedaan op de jeugdhulp. Daarnaast zitten deze jongeren al in achterstandswijken. Het helpt de toekomst van het kind niet als ze vervolgens in de jeugdzorg terechtkomen. Onmacht in het systeem. Beter om te kijken naar sportverenigingen, hobby's et cetera - bezigheden voor de jeugdigen waar ze blij van worden, hun energie kwijt kunnen. Het gewone leven versterken;

- Applitie – is uitgaan van het goede (niet preventie). Het gaat altijd over het probleem, kijk ook naar wat goed gaat en bouw daarop voort;
- Aansluiten - aansluiten - aansluiten! En erbij blijven! Heel veel mensen zijn dit al aan het doen, maar het systeem werkt niet mee;
- Meer burgervoogdij, steungezinnen, buurtgezinnen. Mensen die zeggen: “Ik ga jou helpen, ik blijf bij jou”, een buddy. Deze mensen budget geven om de jongere bij te staan, bijvoorbeeld om een opleiding te betalen. Een soort 'oom en tante'.

Welke concrete afspraken zijn er gemaakt?

- **Actie VWS:** In de eerstvolgende brief het normale leven meer centraal stellen. Een koersvaste minister die gaat voor de decentralisatie en die daar woorden aan kan geven. Samen met andere departementen. De oplossing ligt in het lokale veld! Meer vertrouwen uitspreken in professionals, gemeenten, ook aandacht voor wat er goed gaat. Hiervoor zou de lijn van de brief moeten worden aangepast. Aandacht voor zowel de goede ontwikkelingen rondom de decentralisatie als aandacht voor de zaken waar het nog niet goed gaat en waar meer regionale samenwerking nodig is. Divosa biedt aan om tegen te lezen om deze lijn in de brief terug te laten komen;
- **Actie VWS:** De wethouder is belangrijk, als hij rugdekking geeft dan durven professionals ook meer. Het helpt wanneer VWS de wethouders meer rugdekking geeft;
- **Actie VWS:** een soort SIRE-campagne starten met slogans als: 'Opvoeden is niet leuk', 'een keer op de bank eten is ook niet erg', 'wie is er nou normaal', 'een uurtje op de iPad – het mag!' → actie voor VWS. Iedereen slogans laten bedenken, iedereen betrekken, zeker ook de ervaringsdeskundigen (in verband met eventuele gevoeligheid van de slogans);
- **Actie voor gemeenten, professionals, maar ook voor VWS:** Sturen vanuit cliënt en ouderperspectief!
- **Actie opleidingsinstellingen:** In opleidingen van professionals moet het gewone leven nadrukkelijk een plek krijgen;
- **Actie allen:** Mooie voorbeelden delen op www.voordejeugd.nl

Verlag werksessie over Borging regionale infrastructuur kind en ouder perspectief en participatie (dinsdag 11 februari)

In deze sessie participeerden deelnemers vanuit verschillende cliëntenorganisaties (LOC, Per saldo), ervaringsdeskundigen, professionals en VWS.

Probleem/aanleiding

Participatie van cliënten wordt te vaak niet goed ingevuld. Het is meestal niet evenwichtig en vaak voor de vorm. De vraag die in deze sessie centraal stond was 'Hoe borgen we dat alle cliëntendoelgroepen goed vertegenwoordigd zijn, en op een herkenbare plek?'

Oplossingsrichtingen en uitgangspunten

In de sessie zijn verschillende oplossingsrichtingen en uitgangspunten genoemd bij het doel om cliëntparticipatie op regionaal niveau beter te borgen:

- De bestaande cliëntvertegenwoordigende organisaties (beter/meer) laten samenwerken;
- Het is daarbij belangrijk om overzicht te verkrijgen van welke organisaties en personen er al zijn, dat overzicht ontbreekt voor het totaal voor jeugdzorg:
 - i. In andere (deel)sectoren bestaat meer overzicht van waar lokale cliëntenclubs zijn, bij Mind en IederIn bijvoorbeeld. Dan krijg je zicht op de witte vlekken;
- Samenwerking en afstemming tussen cliëntvertegenwoordigende organisaties moet beter op alle niveaus:
 - i. Instelling;
 - ii. Regio;
 - iii. Landelijk.
- Belangrijke randvoorwaarde is dat er betere voorzieningen komen voor vrijwilligers die namens cliënten kunnen participeren. Voor reiskosten is dat nu wel vaak goed geregeld, maar er is meer nodig om de rollen goed in te kunnen doen (zoals uren, of iets heel praktisch als oppas);
- Gelijkwaardigheid (ten opzichte van de andere stakeholders) is het uitgangspunt: cliënten worden een gelijkwaardige partij in alle opzichten (stem, financieel mee kunnen doen, et cetera), op alle niveaus (landelijk, regionaal, instelling). De mindset bij veel partijen moet hiervoor veranderen. Dat vraagt om een cultuurverandering;
- Cliëntenparticipatie moet zoveel mogelijk los worden gezien van een label (van diagnose), dus meer integraal benaderen. Kind en ouders centraal;
- De punten voor een goede borging van de cliëntenparticipatie zijn al bekend bij cliëntenorganisaties, die kennis moet beter ontsloten worden;
- Niet bang zijn om fouten te maken, angstcultuur en afrekenen (of boos worden als iets niet goed is gegaan);
- Het investeren in vrijwilligers kan leiden tot uitstroom als professional;
- Er zijn veel initiatieven, maar veel versnipperd. Dat moet worden verbreed en verbonden.

Te zetten stappen:

- a. Bij regionale expertteams nooit meer werken zonder ouders en ervaringsdeskundigen die hun expertise kunnen inbrengen (stap voor regionale expertteams);
- b. Regionale cliëntenorganisaties moeten worden uitgebreid, om er een sterkere entiteit van te maken en te zorgen voor effectieve samenwerking tussen deze organisaties. Dat vraagt om:
 - i. Mensen betalen die zich hiervoor inzetten, die dus tijd hebben. Deze mensen kunnen bestaande organisaties leveren, zoals:
 - Regionale cliëntenraden Wlz, Wmcz, sociaal domein en soms jongerenraden, Zvw, ook ouderplatforms, ervaringsdeskundigen (er zijn er nog meer);
 - ii. Voorzieningen moeten goed zijn: uren, oppas, reiskosten et cetera:
 - Ook voor mensen met een uitkering (geen tegenprestatie discussie), dat moet allemaal goed doordacht zijn en het moet vanzelfsprekend zijn;
 - Je moet niet benadeeld worden is het uitgangspunt;
 - Wie moet dit borgen?
 - iii. Moet gefaciliteerd worden (ook financieel) en kan ingevuld en uitgewerkt worden vanuit bestaande cliëntvertegenwoordigende organisaties;
 - iv. Je kan ook een pool inrichten van een grotere cliëntenentiteit, en per onderwerp kijken wie je uitnodigt (breder dan alleen jeugd).
- c. Wat kunnen wij als cliëntenorganisaties zelf doen?
 - i. Kwartiermakers of aanjagers inzetten (bijvoorbeeld regio ambassadeurs OZJ) naar gemeenten en de regio's sturen (42 jeugdregio's). Die kwartiermakers wijzen wij als cliëntenorganisaties aan (is tijdelijk). Die moeten aanjagen. Mindset bij partijen moet anders worden. Wat zij doen is:
 - Visie neerleggen voor de hele regio inclusief een plan, met daarin:
 - a. Minimale voorwaarden;
 - b. Budget;
 - c. Wie heb je nodig?
 - d. Wanneer willen wij aan tafel, waarover en met wie aan tafel?
 - e. Zie rapport van Publieke waarden.
 - Gemeenten mogen dat niet weigeren, anders komt het niet van de grond;
 - Boeten of belonen? Extra middelen van het Rijk (belonen is beter);
 - Doel is om uiteindelijk elkaar beter te begrijpen.
 - ii. Gemeenten betrekken cliënten(vertegenwoordiging) ook bij de zorginkoop:
 - Daar heb je ook kennis voor nodig. Veel ouders hebben ook expertise, die moeten wij als cliëntenorganisaties mobiliseren, maar ook moeten gemeenten ze uitnodigen;
 - Daar is ook toerusting voor nodig;
 - Is meer dan sociale raad sociaal domein zoals dat nu is.
- d. ICT kan een ondersteunende werking hebben bij de cliëntenparticipatie:
 - i. Om samen te werken en elkaar te vinden, nu werkt het te vaak tegen:
 - Kunnen we een app inzetten voor een soort sociale kaart?
 - Ook benutten voor reviews (kwaliteit).
- e. Het is nodig om te beschrijven hoe de samenwerking is binnen en tussen de verschillende lagen:
 - i. Landelijk;
 - ii. Provinciaal;
 - iii. Regionaal;

- iv. Lokaal.
 - Zie als voorbeeld ook de Mind-Atlas, overzichten van Per Saldo en Ieder(in), LOC. Die moeten worden verbonden met elkaar, specifiek voor jeugdzorg;
 - Wat is er al? Hoe op elkaar afstemmen is de grote vraag?
 - Zie ook Zorgapp van Utrecht-Zuidoost. Gebruik maken van de kennis en tools die er al zijn (niet steeds opnieuw het wiel uitvinden of een eigen wiel willen).
- v. Kan dus met een app, maar die app moet wel betaald worden, door wie?

Wat levert het betrekken van cliënten bij beleid, inkoop en de zorg op?

- a. Signaleren: wat gaat goed en wat gaat slecht? → eerder inzicht in kwaliteit;
- b. Betere zorg, passende zorg, meer vraaggericht zorg leveren en niet aanbod gestuurd (doordat in beleid en inkoop door ouders en kinderen wordt meegedacht);
- c. Hogere tevredenheid, minder klachten;
- d. Anti stigma;
- e. Laagdrempeligheid van toegang tot cliëntorganisaties;
- f. Minder kosten;
- g. Meer peer-to-peer.

Verlag werksessie over arbeidsmarkt (dinsdag 11 februari)

Deze werksessie had het karakter van een brainstormsessie. Hieronder volgt de opbrengst hiervan in de vorm van een schema dat tijdens de sessie was uitgetekend en een korte conclusie.

'Wilde ideeën'

Speerpunten

- Goed werkgeverschap: werkplezier en waardering gebeurt in een team, in een organisatie. Daar kun je als management op sturen;
- Professionaliseren van het imago: hoe krijgen we de sector nog aantrekkelijker?
- Stelselgrijpen: afspraken in CAO over permanente opleiding, maximale caseload, financiering door gemeenten van aanbieders (reële tarieven).

Kunnen we deze input naar de arbeidsmarkttafel tillen? Deze tafel is van veldpartijen, daar zijn niet alle sectorfondsen bij aangesloten.

Afspraak: De ambassadeur aanwezig in deze sessie geeft het resultaat van deze sessie mee aan de ambassadeurs die wel bij die tafel aanwezig zijn.

Jeugdbescherming en jeugdreclassering: vereenvoudiging van de keten (maandag 10 en dinsdag 11 februari)

Wat is het probleem?

- Kinderen met complexe problematiek dreigen tussen wal en schip te raken. Er zijn wachtlijsten bij alle betrokken organisaties (RvdK, GI's, VT);
- Wat is er nodig? Het gaat om oplossingen op korte(re) termijn (bijvoorbeeld wachtlijsten), maar ook op langere termijn: hoe kan een vereenvoudigde jeugdbeschermingsketen eruit zien? Welke dubbelingen, overbodige schakels zitten er in de keten? Hoe kunnen we jeugdigen en gezinnen beter ondersteunen? Hoe lukt het om de transformatie te realiseren (conform de bedoeling van de Jeugdwet)?

Probleemanalyse

- Daar waar het in de bijeenkomst en dit verslag gaat over de jeugdbeschermingsketen wordt in de notitie vooral bedoeld: het gedwongen kader (inclusief jeugdreclassering). Daarbij wordt wel benoemd dat voor oplossingen van de problematiek breder gekeken moet worden.

A. Achterliggende problematiek binnen het gezin krijgt te weinig aandacht:

- Kinderen belanden onnodig in de jeugdbeschermingsketen omdat gezinnen (en met name de ouders) niet op tijd de juiste hulp krijgen waardoor problemen stapelen, escaleren en uiteindelijk leiden tot een situatie waar veiligheidsvraagstukken spelen;
- Een grote groep gezinnen binnen de jeugdbescherming heeft te maken met multiproblematiek zoals (vermoedens van) psychiatrie, trauma bij ouders, huiselijk geweld, financiële problemen, complexe scheidingen. Het lukt nog niet in samenhang hulp te bieden die het gezin nodig heeft, zodat de belangen van kinderen het best gediend worden en verdere ontwikkelingsbedreiging en onveiligheid voorkomen wordt;
- Daarbij is de jeugdbeschermingsmaatregel gericht op het kind. De gezinsvoogd kan geen aanwijzing geven om hulp aan ouders in te zetten (denk aan ggz en schuldhulpverlening). Daarnaast zijn er verschillende vormen van gedwongen maatregelen binnen een gezin die niet altijd goed met elkaar communiceren (bijvoorbeeld: volwassenreclassering, BOPZ/Wvgzz).

B. Werkwijzen sluiten niet altijd op elkaar aan en eenduidige regie ontbreekt:

- Er gaat tijd en energie verloren door onduidelijkheid over wie waarvoor verantwoordelijk is en welke afwegingen gemaakt moeten worden ten aanzien van kind en gezin. Het ontbreekt aan een gemeenschappelijk afwegingskader en taal/definitie over (on)veiligheid. Daarbij zijn er opvolgende partijen die de regie hebben wat kan leiden tot doorschuiven van gezinnen tussen organisaties. Voor gezinnen is het niet altijd helder in welk kader hulp geboden wordt (intensief vrijwillig of gedwongen);
- Dat vraagt een andere werkwijze en aansturing van professionals gericht op het opbouwen van vertrouwensband, inzet gemeenschappelijke visie op veiligheid en partijen die bij het gezin betrokken blijven.

C. Gezinnen moeten vaak opnieuw hun verhaal vertellen/Professionals doen dubbel werk:

- Een oorzaak is dat vanaf het moment dat je als cliënt in aanraking komt met de jeugdbeschermingsketen er (te) veel stappen doorlopen moeten worden (veelal onderzoeksactiviteiten, diagnose en/of indicatiestelling) zonder dat

er iets aan hulp wordt geboden. Organisaties bieden vanuit hun taak/rol geen hulp (Raad/VT) of mogen dat niet (GI);

- Dit komt doordat bij complexe situaties veel verschillende organisaties contact leggen met het gezin en er vaak verschillende hulpverleners actief zijn in het gezin zonder altijd een goede afstemming;
- Ook het verloop binnen organisaties zorgt ervoor dat gezinnen opvolgende hulpverleners krijgen en hun verhaal moeten doen. De arbeidsmarktproblematiek speelt hierbij ook een rol;
- Daarbij gaat het ook om de kunst van het contact leggen met de gezinnen door de professional (niet de organisatie) oftewel het 'relatie maken'. De kanttekening wordt gemaakt dat je van cliënten vaak hoort: "wij zijn ons dossier niet". Dus teveel uitgaan van het dossier, zonder (opnieuw) te vragen, is ook niet goed.

D. Gezinnen en kinderen krijgen niet tijdig passende hulp:

- Ook wanneer de rechter binnen het gedwongen kader jeugdhulp nodig acht, is deze niet altijd gelijk beschikbaar. Dit is een probleem, ook juridisch (EVRK) en moreel. Als je als overheid kiest om in te grijpen in een gezin, dan heb je de dure plicht om ook daadwerkelijk hulp te bieden;
- Het probleem is dat geregeld bij de start van en de periode die daarop volgt in de jeugdbeschermingsmaatregel de benodigde (specialistische jeugd)hulp niet beschikbaar is of kwalitatief niet goed/passend is. Behalve capaciteits- en financiële problemen bij betrokken organisaties speelt hierbij ook een rol dat de afstemming tussen de zorg (vrijwillig en gedwongen kader) die nodig is en de inkoop van zorg door gemeenten onvoldoende gericht is op gezamenlijk kijken wat nodig is en is daarom niet effectief is. Er is nog onvoldoende overeenstemming over de transformatie van de zorg en een door gemeenten en GI's gedeelde visie hierop ontbreekt;
- De vraag wordt gesteld of niet veel meer de weg van een 'gedragsafpraak' gekozen kan worden, namelijk om af te spreken dat je gezamenlijk (als gemeente, GI en zorgaanbieders) verantwoordelijk bent voor het zoeken en realiseren van oplossingen. Moet je 'het product bedden' inkopen, of koop je professionals in die aan de slag willen om de boel te regelen? Dit leidt tot een houding om te zoeken naar oplossingen in casuïstiek in plaats van het voeren van de discussie wie wat niet goed doet. Vanuit de casuïstiek kan weer worden geleerd over wat er in de afspraken, het aanbod, et cetera anders zou kunnen/moeten.

Uitgangspunten voor een vereenvoudigde JB-keten

Onderstaande uitgangspunten zijn besproken en onderschreven door de aanwezigen.

A. Naar een gezinsgerichte aanpak:

- Er is een beweging nodig naar een meer systeemgerichte ('gezinsgerichte') aanpak volgens een eenduidige gezamenlijke visie op veiligheid waarbij niet alleen wordt gekeken naar de veiligheid van betrokken kinderen en andere gezinsleden, maar ook naar de achterliggende problematiek van ouders en waar nodig passende hulp wordt geboden om erger te voorkomen. Hierin is behalve pedagogische expertise ook kennis op het vlak van volwassenhulpverlening, psychiatrische- en verslavingsproblematiek, schuldhulpverlening, wonen en werk & inkomen nodig. Deze hulp is al wel beschikbaar, maar dient beter geïntegreerd te kunnen worden ingezet en ouders te motiveren tot deze hulp. Daarbij is het noodzakelijk het eigen netwerk van gezinnen meer te betrekken;
- Gesuggereerd wordt ook om de integratie van jeugdstrafrecht en het civiele beschermingsrecht nader te onderzoeken om de meer systeemgerichte aanpak te bevorderen;
- Het gaat ook om gezinnen betrekken, ook bij het opleggen van een maatregel, samen doelen opstellen.

B. Van estafettemodel naar teammodel:

- Er is een beweging nodig van losse organisaties waar een gezin mee te maken krijgt naar een werkwijze waarbij wordt samengewerkt binnen een flexibel multidisciplinair team van professionals nabij het gezin, dat het contact met het gezin onderhoudt, kan werken aan een vertrouwensband en hulp biedt of expertise inschakelt waar nodig;
- Belangrijk is ook het ervaringsgegeven: 'compenserende liefdevolle aandacht'. Het gaat om professionele nabijheid in plaats van professionele distantie (en dat is wat in de opleiding van professionals wordt geleerd);
- Om de keten te vereenvoudigen (en de doorlooptijden te verkorten en de uitvoering te verbeteren) is de oplossingsrichting om functies dichtbij elkaar te organiseren en door zo min mogelijk functionarissen te laten uitvoeren. Ze moeten wel verschillende functies kunnen toepassen. En formeer op maat wie er dan bij betrokken moeten zijn. Dit is zowel 'logistiek' het meest effectief en doelmatig, maar ook het beste voor het opbouwen van een duurzame relatie met het gezin. Het gaat hierin ook om continuïteit in het 'denkraam'. Een vraag van latere/ondergeschikte orde is of dit dan vanuit een of meerdere organisaties gedaan moet worden.

C. Transparanter en duidelijker:

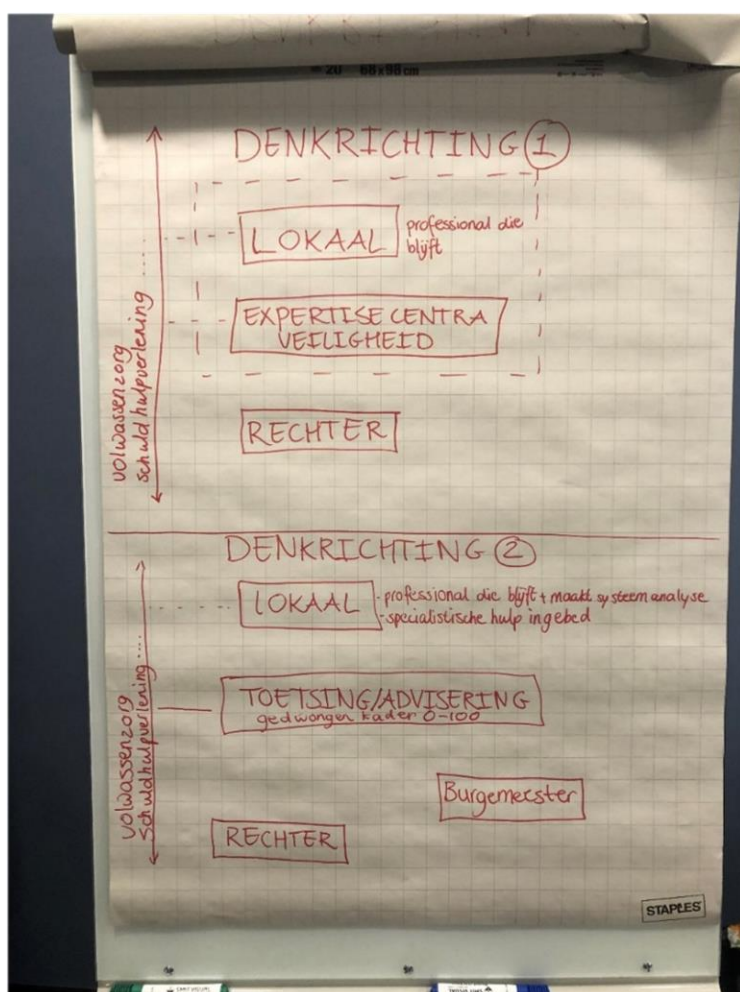
- Het is voor betrokken gezinnen duidelijk waar ze aan toe zijn; waar ze aan werken (doelen), wanneer doelen overgaan in voorwaarden (intensieve vrijwillige hulp) en wat de gevolgen ervan zijn als deze voorwaarden niet worden nagekomen (gedwongen hulp). Er wordt met het gezin samengewerkt en hun rechtsbescherming wordt geborgd;
- Belangrijk uitgangspunt is een gezamenlijke visie op veiligheid en/of de weging van veiligheid bij de betrokken organisaties en professionals.

Vervolgens is in drie groepen een ideaalbeeld gebouwd met behulp van lego. De kern van deze opstellingen komt terug in de denkrichtingen die hierna volgen in dit verslag.

Denkrichtingen voor de toekomstige inrichting van de JB-keten

Op basis van de uitkomsten van de eerste sessie en de ervaringen in de jeugdbeschermingspilots zijn twee denkrichtingen uitgewerkt.

Denkrichting 1

- Uitgangspunt is dat een betrokken lokale professional op basis van een gemaakte systeemanalyse als trajectbegeleider bij het gezin (0-100) blijft tot en met het moment dat de veiligheid structureel hersteld is. De lokale professional werkt zowel in het vrijwillige als in het gedwongen kader met het gezin. De lokale toegang wordt ondersteund door Expertise Centra Veiligheid (werktitel). Deze centra richten zich op veiligheidsvraagstukken van 0-100 jaar;
- Dit expertisecentrum kan zowel helpen in de vorm van consultatie/advies, maar ook indien nodig 'mee op gaan lopen' met de lokale professional. Als de inschatting wordt gemaakt dat (mogelijk) een gedwongen kader nodig is, kan dit via het 'expertisecentrum' voorgelegd worden aan de rechter. Andere professionals en vormen van hulp en ondersteuning aan de ouders (ggz, verslavingszorg, schuldhulpverlening, wonen, werk en inkomen) zijn continu en

parallel beschikbaar. Organisatorisch gezien zou het lokale team en het expertisecentrum ook in een organisatie geïntegreerd kunnen zijn.

Denkrichting 2

- Deze denkrichting is in feite een doorontwikkeling van denkrichting 1. Waarbij het merendeel van de functionaliteiten wordt uitgevoerd op lokaal niveau. Op regionaal/landelijk niveau is dan een toetsing en adviseringsentiteit voor de toegang tot het gedwongen kader (0-100 jaar). Voor het betrekken van gespecialiseerde expertise onderzoek zijn expertisecentra ingericht;
- Als de uitkomst van de toetsing de toepassing van een vorm van een gedwongen maatregel (bijvoorbeeld OTS, Wvvgz, huisverbod) 'bevestigt', dan legt deze entiteit dit voor aan de rechter of burgemeester (bijvoorbeeld in het geval van een huisverbod). Ook in dit model is de expertise gericht op volwassenen (de ouders) parallel, of eigenlijk integraal beschikbaar.

Reacties op en discussie over/naar aanleiding van deze twee denkrichtingen

Inhoudelijk

- Beide denkrichtingen zijn mooi vanuit cliëntperspectief. De focus op het gezin (als uitgangspunt en in beide denkrichtingen) is goed. De gewenste beweging (mogelijk op iets langere termijn) naar een gezinsmaatregel in plaats van een jeugdbeschermingsmaatregel is uitgesproken;
- Het uitgangspunt (in beide denkrichtingen) van de professional die blijft bij het gezin is mooi. Gezinnen ervaren namelijk repressie, met weerstand als reactie. De oplossing zit in 'erbij blijven'. Zo bouw je aan een lange termijn relatie en vertrouwensband. Het principe van 'erbij blijven' kan (zelfs) leiden tot zo min mogelijk of geen gedwongen maatregelen. Belangrijk is om te zoeken naar verbinding, autonomie (keuzemogelijkheden) en kun je nog op 'kracht' gaan zitten? De uitdaging voor professionals is om dit 'aan te boren';
- Opgemerkt wordt dat in denkrichting 2 de nadruk wellicht meer kan komen te liggen op 'verjuridisering'. In het geheel zou de nadruk juist meer moeten liggen op welzijn. Aangegeven wordt dat bij een (dreigende) uithuisplaatsing, er minimaal sprake zou moeten zijn van een onderzoeksplicht gezien de ernst van het ingrijpen;
- In de pilots jeugdbescherming (in zes regio's) wordt (veelal) gewerkt in gezamenlijke teams over organisatiegrenzen heen. De wens is om deze werkwijze in de teams te verbreden naar ook de aanpak van de problematiek bij de ouders/volwassenen;
- Vanuit de rechtspraak wordt aangegeven dat het mooie aan denkrichting 2 is dat de juridische afwegingen worden geïntegreerd. Rechters hebben steeds meer behoefte aan integraal kijken;
- Belangrijk is om het lerende systeem centraal te stellen en te leren van de effectiviteit van maatregelen. Hiervoor is het nodig om structureel (dus niet alleen in pilots en experimenten) en integraal te leren op drie niveaus: uitvoering, operationeel management en bestuurlijk;
- Belangrijk om beschikbare expertise (op veiligheid) voor volwassen en jongeren bij elkaar te organiseren. Ook is het van belang om ervaringsdeskundigheid en kennis en ervaring van (andere) professionals in te brengen, zoals politie, OM reclassering. Ook is de mix van mensen belangrijk: professionals (en ervaringsdeskundigen) die ook echte hulp kunnen bieden: denkers en doeners.

Conclusie

- De benadering 'van onderaf' (vanuit pilots) en vanuit bovenstaand ontwerpproces in denkrichtingen zijn twee sporen die elkaar niet uitsluiten. In de bestuurlijke en organisatorische complexiteit kan dit ook (juist) helpen om richting/perspectief te geven. Het (eind)beeld van waar het naartoe zou moeten, is behoorlijk homogeen gezien de gedeelde probleemanalyse en uitgangspunten;
- Qua tempo en de 'veranderstrategie' zijn er verschillende geluiden. Enerzijds is er het pleidooi om een bepaalde periode (enkele jaren) te nemen, want kennis lijkt snel te stollen in een simplistische 'denkrichtingen'. Je kunt bijvoorbeeld afspreken dat elke regio dit jaar begonnen is met het testen van een nieuwe werkwijze. Hiervoor is het nodig om de uitgangspunten, condities en afspraken gezamenlijk vast te stellen aan de voorkant. Anderzijds is er juist behoefte aan versnelling en willen we die ruimte ook bieden. Daarbij is de aanbeveling sluit aan bij bestaande infrastructuren die al aanwezig zijn, zoals de Zorg- en Veiligheidshuizen;
- Er is behoefte aan een duidelijk proces voordat we komen tot een definitieve keuze. Een voorstel voor het proces is ga door met het verder uitwerken van deze denkrichtingen. En vervolgens ook verder: wat betekent dit voor organisaties, wetgeving, worden de problemen dan ook opgelost?
- Je kunt sowieso wel kijken wat nu al wel kan (als organisaties samen en een slag dieper). Je komt een eind met het afstemmen van werkprocessen. Waar zit nu precies de werkdruk en de dubbelingen? Dit moeten we preciezer gaan snappen en waar mogelijk al naar handelen. Sommige dingen kunnen al. De RvdK en Veilig Thuis gaan het onderzoek niet meer overdoen. Leg de focus niet teveel op fuseren en reorganiseren. Daarnaast moet op de korte termijn wel iets gedaan worden aan de acute problematiek van de wachtlijsten/wachttijden.

Jeugdbescherming en -reclassering: wachlijsten/wachttijden (maandag 10 februari)

Wat is het probleem?

In de jeugdbeschermingsketen zijn er op verschillende plekken en bij alle organisaties wachlijsten die in toenemende mate een probleem vormen. Het beeld van medio 2019 is als volgt (met veel verschillen per regio):

- Veilig thuis: > 50% heeft wachlijsten/wachttijden voor beoordeling of voor onderzoek;
- Raad voor de Kinderbescherming: circa 3.200 kinderen wachten > tien dagen op onderzoek;
- Gecertificeerde Instellingen (GI's): er is sprake van instroomlijsten. Er zijn geen betrouwbare cijfers, maar er staan ongeveer 600 kinderen bij zeven GI's op instroomlijst; 60% van kinderen met maatregel werd niet op tijd gezien; 50% van de plannen van aanpak waren niet tijdig af;
- Ook bij de aanbieders van gespecialiseerde jeugdhulp zijn wachlijsten;
- De inspectierapporten van het najaar 2019 noemen een aantal oorzaken, waaronder een krappe arbeidsmarkt en knelpunten in het stelsel. De problematiek wordt herkend en bevestigd. De rechtspraak krijgt veel signalen dat GI's maatregelen niet uit kunnen voeren (ze kunnen niet benoemd worden in het vonnis);
- In de sessie worden de volgende aanvullingen op de problematiek genoemd;
- Ook de lokale (wijk)teams hebben wachlijsten;
- Het gaat ook om wachlijsten of wachttijden vanwege het niet beschikbaar zijn van vervolghulp.

Korte beschrijving van het voorstel

- Het voorstel dat voorligt is benoemd in de brief van 7 november 2019 en in een brief van 5 juli 2019 waarin de afspraken tussen JenV en 42 BJ wethouders (van mei 2019) zijn bevestigd;
- Gemeenten stellen (boven)regionaal een bestuurlijk ketenoverleg in waarin de gemeenten, GI's, RvdK, Veilig Thuis, de wijkteams en de meest relevante zorgaanbieders zijn vertegenwoordigd. Dit ketenoverleg krijgt de taak om - onder regie van de gemeenten - met regionale partijen tot een aanpak te komen om de wachlijsten terug te dringen;
- Dit wordt (in de brief van 5 juli 2019) verder geconcretiseerd in de afspraken om een regionaal ketenoverleg in te richten waarin betrokken partijen met elkaar de wachlijsten analyseren, problemen gezamenlijk onderkennen en samen oplossingen bedenken en uitvoeren om zo de ketendoorlooptijden te verminderen. De opdracht aan gemeenten is:
 - o Het inrichten van regionaal team;
 - o Het inventariseren van de wachttijden bij de RvdK, GI en in de jeugdhulp;
 - o Het gemeenschappelijk duiden van de knelpunten;
 - o Het uitwerken van oplossingsrichtingen;
 - o Het vaststellen van een gemeenschappelijk plan van aanpak om knelpunten op te lossen;
 - o Het organiseren van een escalatieladder voor de uitvoering bij stagnatie.
- Het Landelijk beraad ondersteunt en monitort. Best practices uit het land en voorbeelden van aanpak uit andere ketens worden gedeeld met regio's. Een landelijk strategisch beraad, onder voorzitterschap van het ministerie van JenV houdt zicht op de voortgang van de wachlijstaanpak, laat knelpunten in kaart brengen, zet initiatieven in gang om deze op te lossen en spreekt lokale partijen aan wanneer een effectieve aanpak niet op gang komt.

Innovatieve werkwijzen worden gestimuleerd en kennisdeling van succesvolle aanpakken worden verspreid. Het Rijk ondersteunt met kennis en ervaring;

- Wat zijn oplossingen op korte en langere termijn? Zijn er goede voorbeelden? Wat kan het Rijk voor jullie doen?

De voor- en tegenargumenten (aanvullingen)

- In de samenwerkingsverbanden moeten ook de wijkteams, volwassen ggz, verslavingszorg, huisvesting, schuldhulpverlening, advocatuur, politie meegenomen worden;
- Een groot deel van de opdracht ligt in de regio, maar er zijn ook afspraken op landelijk niveau nodig, bijvoorbeeld andere afspraken met de politie over meldingen aan en instroom bij Veilig Thuis. Meldingen die vroeger naar de toegang gingen, gaan nu rechtstreeks door. Politie houdt op landelijke tafels vast aan de afspraken om meteen te melden.

Waar is men het over eens?

- Men is het eens over het overstappen van organisatieregie naar wachtlijstregie dat over organisaties heen wordt georganiseerd. Voor de wachtlijstregie is het nodig dat er aanjagers komen. Het schaalniveau van de Veilig Thuis-regio's lijkt het handigst om dit te organiseren. Wachtlijstregie is ook een kwestie van analyseren ('monnikenwerk'). Nu is het een reactie op een acuut probleem, maar een vorm van actieve wachtlijstregie is continu nodig. Op basis hiervan kan ook weer geleerd worden over wat er nodig is in termen van type hulp en ondersteuning en over wat werkt. Dit leren moet wel op drie niveaus plaatsvinden (uitvoering, management en bestuurlijk);
- De volumeontwikkeling is wel zo groot dat ondanks een goede regionale samenwerking, er toch wachtlijsten kunnen zijn. De volumeknop moet naar beneden, anders komen partijen niet toe aan het (creatief) zoeken naar oplossingen. Ook het bewijs van succes uit de pilots komt nog niet duidelijk naar voren vanwege de volumestijging. Prioritering is noodzakelijk. Alle partijen komen mensen tekort: Gemeenten moeten aan de bak met de toegang.
- De gewenste beweging in het zoeken naar oplossingen is om eerder hulp in te zetten en niet te wachten tot de 'juiste, specialistische' vorm van jeugdhulp beschikbaar is. Probeer zorgaanbieders veel vroeger aan tafel te krijgen om een vorm van pedagogische zorg thuis ('gezinsmanagement') in te zetten, waarmee in ieder geval overbrugging wordt geboden of zelfs uitstel van gedwongen zorg wordt gerealiseerd. Door bij het gezin te blijven, duurt het langer totdat je toe bent aan het gedwongen kader. Er gebeurt iets met de manier van denken. Jeugdhulp en jeugdbescherming lijken nu vaak twee verschillende werelden. Dit zou veel meer bij elkaar moeten komen. Nu komt jeugdbescherming pas aan bod als het uit de hand gelopen is. Regie op veiligheid moeten we veel dichterbij het gezin organiseren, in de wijkteams. Het gaat om gezamenlijk eigenaarschap houden;
- Het kan helpen om mensen op te roepen meer missiegericht en minder taakgericht te werken. Op deze manier neem je samen de verantwoordelijkheid om te doen wat nodig is en te komen tot een oplossing;
- Voor de langere termijn wordt verwezen naar de ideeën over vereenvoudiging van de JB-keten. (Toekomstige) wachtlijsten kunnen we pas echt voorkomen door functies bij elkaar te brengen (voorbeeld: mamapoli's in ziekenhuizen). Ander voorbeeld: de methodieken van gezinsvoogdij lijken toch wel op ambulante jeugdhulp. De uitdaging is om functies slim te combineren.

Waar is nog discussie over?

- Voor de verandering naar een vereenvoudigde JB-keten komt wel een uitdagende veranderopgave kijken. Over hoe het nieuwe stelsel er ongeveer uit moet zien, is iedereen het wel eens, maar hoe kom je van 'het nu' naar 'het straks' zonder ongelukken? Belangrijk is snelheid in de richting van het streefbeeld en creëer energie op de weg ernaar toe. Begin in regio's waar de energie zit (met een 'coalition of the willing');
- Zijn er alternatieven/goede voorbeelden?

- Amsterdam en Zeeland (nog tekentafel) worden genoemd als goede voorbeelden om de samenwerking tussen bestuurders van verschillende organisaties te versterken. Dat kan ook leiden tot gezamenlijke prioritering en het gezamenlijk zoeken naar oplossingen;
 - De volgende goede voorbeelden zijn genoemd om oplossingen te vinden voor wachttijd/wachtlijsten en/of versnelling aan te brengen in 'de keten';
 - Het verstevigen van de wijkteams om tijdig te kunnen afschalen;
 - Meldingen bij Veilig Thuis, direct doorgeleiden naar het wijkteam met inbreng van expertise van Veilig Thuis (voorbeeld: Foodvalley);
 - Afspraken over spoedeisende zorg: deze zijn 24 uur bereikbaar. En gaan pas weg als de veiligheid geregeld is (voorbeeld: Gelderland);
 - Gezamenlijke taxatie van JB/VT om daarna te kunnen versnellen (naar het voorbeeld van ZSM in de strafrechtketen (voorbeeld: Rotterdam-Rijnmond);
 - Het toepassen van procesanalyse en procesverbeteringen aan de hand van de 'Theory of Constraint' (voorbeeld: Jeugdbescherming Overijssel);
 - Het werken met instroomlijsten om te monitoren dat de veiligheid in gezinnen minimaal geborgd is (om ongelukken te voorkomen). Dit contact met gezinnen is wel heel belastend: wel contact, en geen hulp kunnen bieden (terwijl de overheid ingrijpt met een JB-maatregel);
 - Mensen werven van buiten de jeugdbescherming; niet vissen in dezelfde vijver. Uitzoeken voor welke functies SKJ-registratie echt nodig is (voorbeeld: regio Kennemerland);
 - Drie pilots Veilig Thuis om te werken met spreekuren op politiebureaus (en samen de instroom te beoordelen);
- Regionaal overleg over residentiële jeugdzorg en het Veilig Verder team (voorbeeld: Jeugdbescherming West). Oplossingen moeten ook nog worden gezocht in de schaal waarop je de samenwerking met betrekking tot wachtlijsten organiseert. Het werkt wel het beste om het gebiedsgericht in te regelen (zoals Utrecht in de wijk Overvecht). Niet in iedere wijk is hetzelfde nodig.

Jeugdbescherming en -reclassering: tijdige jeugdhulp in het gedwongen kader (dinsdag 11 februari)

In deze sessie is het gegaan over tijdige beschikbaarheid van (specialistische) jeugdhulp in het gedwongen kader.

Wat is het probleem?

In het Inspectierapport 'kwetsbare kinderen onvoldoende beschermd' is beschreven dat jeugdbeschermers en jeugdreclasserders er niet of slechts met grote moeite in slagen om tijdig de noodzakelijke hulp in te zetten. Terwijl dit het juist voor gezinnen met de meest complexe en zware problematiek zo hard nodig is, wordt nu vaak gewerkt met 'noodverbanden en 'second, third or fourth best' oplossingen'. De hulp is niet beschikbaar, het aanbod is onvoldoende vraaggericht, wordt niet geleverd in de vorm van maatwerk, of het kost erg veel tijd om de hulp te organiseren. Jeugdbeschermers en jeugdreclasserders zijn hierdoor een groot deel van hun tijd bezig met het organiseren van de noodzakelijke hulp; tijd die zij niet kunnen besteden aan contact met het kind, diens ouders of het netwerk van het gezin.

Voorstel voor oplossingsrichtingen

Op basis van gesprekken met partijen en op basis van voorbereidende bijeenkomsten met de betrokken partijen, kunnen de volgende mogelijke oplossingsrichtingen geschetst worden:

1. Verduidelijking (door het Rijk) van de wettelijke bepaling over doorzettingmacht van de gezinsvoogd op casusniveau, inclusief een concrete procesbeschrijving hoe je dit met elkaar (gemeente/wijkteam en GI) regelt en inricht;
2. Het voorafgaand aan de inkoopcyclus voeren van het gesprek tussen gemeente en GI (en andere betrokken partijen) over in te kopen (specialistische) jeugdhulp vanuit het gedwongen kader en vanuit de jeugdregio noodzakelijke geachte jeugdhulp. Partijen maken afspraken met elkaar over de transformatie van de jeugdhulp 'zo thuis mogelijk' en over welke stappen worden gevolgd als passende hulp niet gelijk beschikbaar is. Daarnaast wordt er gezamenlijk gereflecteerd en geleerd op wat wel en niet werkt;
3. Als er (op casusniveau) wachtlijsten zijn bij zorgaanbieders, ligt de (primaire) verantwoordelijkheid bij de gemeente om actie te ondernemen in samenspraak met de GI (en zorgaanbieders, RvdK en reclassering) en te zorgen voor een alternatief aanbod (maatwerkoplossing);
4. Het organiseren van een niet-bureaucratische manier van het aanvragen van jeugdhulp (door de GI) om geen tijd te verliezen aan administratieve/bureaucratische processen (zorgbemiddeling).

Discussie/argumenten voor en tegen/aanvullingen

- Gemeenten geven aan dat dit veel meer een gezamenlijke verantwoordelijkheid zou moeten zijn van gemeenten, GI's en aanbieders. Dan zou je ook andere afspraken moeten maken over de beschikbaarheid van bedden capaciteit en meer in termen van beschikbare ambulante capaciteit om bijvoorbeeld uithuisplaatsing te voorkomen. Hierbij kan gedacht worden aan vormen van populatiebesteding op wijkniveau. De realiteit is wel dat het moeite kost om het (ambulante) veld met intensief ambulante hulp goed in te richten. Als partijen (gemeenten, GI en zorgaanbieders) gezamenlijk betekent dit een serieus ontwikkeltraject om deze alternatieven voor uithuisplaatsing te realiseren;

- Vanuit gemeenten wordt de vraag gesteld of, als je de beweging wilt krijgen om echt minder (of geen) kinderen meer uit huis te plaatsen en op te nemen in residentiële zorg, je dan als gemeente niet zou moeten afzien van het inkopen van residentiële plaatsen/bedden? Een casus van een gezin waar vier kinderen uit huis geplaatst moesten worden. Dit zou mogelijk een langdurige uithuisplaatsing worden met hoge kosten en het is eigenlijk niet wenselijk voor de kinderen en het gezin. Vervolgens heeft de gemeente in deze casus een woning gevorderd, een beetje verbouwd, en het gezin met ambulante hulpverleners in het huis geplaatst. In dit geval is er intensief ambulante zorg met hulpverleners die de eerste periode 24 uur per dag in huis zijn. De gemeente is 'in the lead' om dit soort oplossingen en de bijbehorende beweging te initiëren. In dit geval is goed overleg geweest met de GI om de veiligheid in te schatten. De periode van intensief ambulante zorg is verlengd vanuit het risico op terugval die de GI zag;
- Dit moeten gemeenten samen oppakken met GI en zorgaanbieders. En dan zul je zien: het wordt nog goedkoper ook. De eerste zes weken zijn duurder per dag, maar daarna goedkoper en kinderen en komen er (veel) beter uit.

Waar is men het over eens?

Er is een zekere ontspanning nodig om over alternatieve oplossingen na te denken. Welke (rand)voorwaarden zijn nodig?

- Partnership! Innoveren, er op een andere manier naar kijken. We gaan met elkaar voor het resultaat;
- Realisme in de aansluiting van de verschillende (regionale) schalen waarop partijen werken. Kleine gemeenten krijgen het niet geregeld;
- De afbouw van vastgoed van aanbieders van intramurale zorg is een groot probleem en ligt nu op het bordje van gemeenten. De vraag is hoe dit op te lossen;
- Werk parallel aan de korte termijn (acute wachtlijsten) en de langere termijn. Voor de korte termijn is het belangrijk om oplossingen te vinden voor de wachtlijsten. Het gaat zowel op de korte als de langere termijn om het bieden van perspectief voor gezinnen met complexe problemen.

Waar is nog discussie over?

- De gecertificeerde instellingen geven aan dat er iets niet goed gaat in de prioritering (wachtlijsten). De doelgroep van het gedwongen kader krijgt geen voorrang, terwijl deze groep de hulp het hardst nodig heeft. We grijpen in als overheid en we doen niets;
- De oproep van de GI's is om voorrang te verlenen aan het bieden van hulp aan deze doelgroep. In een land van schaarste moet je durven kiezen. Je moet wel nadenken wat er gaat gebeuren als je mensen prioriteit geeft. Partnerschap is nodig (samen keuzes maken). Zorg dat je met gebruik van bestaande structuren (zoals in de zorg- en veiligheidshuizen) multidisciplinair kijkt naar wat nodig is en welke alternatieven er zijn. Gemeenten geven aan dat het belangrijk is dat de rechter niet precies voorschrijft waar geplaatst moet worden. Grosso modo doet de rechter dat wat in het verzoekschrift (GI en Raad) staat;
- Denken we niet teveel vanuit het bestaande? Waarom beleg je de inkoop van specialistische jeugdhulp niet bij de verwijzende instantie? Gemeenten geven aan dat in dit stelsel de gemeenten de regie hebben gekregen over de inkoop van de jeugdhulp. Dat kan niet als verwijzers ook die bevoegdheid krijgen.

Welke afspraken zijn gemaakt?

De komende periode wordt verder afgestemd over de aanpak van tijdige jeugdhulp. Jeugdbescherming Gelderland en de gemeente Ede willen al met de bovenstaande aanpak aan de slag om gezamenlijk invulling te geven aan jeugdhulp in gedwongen kader gegeven de doelstellingen van de decentralisatie: kan je tot andere vormen van jeugdhulp komen waarmee je uithuisplaatsing kan voorkomen. Deze pilot wordt dan vanuit het Rijk gesteund.

Bijlagen

Opbrengst expertsessie cliëntenorganisaties jeugd op 20 januari 2020

De cliëntenorganisaties Ieder(in), LOC, Mind en Per Saldo geven de volgende punten mee aan de deelnemers van de 24 uren-werkconferentie “perspectief voor de jeugd”:

A. Leer de vraag van de jeugdige (en zijn ouders) beter kennen, herkennen en begrijpen

1. “Ken je inwoners”: vergaar als gemeente inzicht in algemene prevalentiecijfers (hoe vaak komen bepaalde aandoeningen gemiddeld genomen voor en hoe is dat in onze gemeente?) en ontwikkel op basis daarvan beleid en organiseer passend aanbod
2. Kijk anders naar en benader de grote groep jongeren die ‘levenslang’ en levensbrede zorg of ondersteuning nodig hebben anders; leer zien dat de problematiek blijvend is en dat deze groep jongeren vraagt om levensloopbegeleiding
3. Bevorder de deskundigheid van professionals en medewerkers van gemeenten (toegang, beleid, inkoop, et cetera) over de problematiek van de grote groep jongeren met een beperking of aandoening en wat daarbij passende ondersteuning is
4. Maak specialistische expertise fluïde beschikbaar, ook thuis bij gezinnen; dus niet alleen binnen (de muren van) een bepaalde organisatie, maar breng het naar de gezinnen toe

B. Maak de toegang vraaggericht en toegankelijk

5. Werk in de toegang vraaggericht en vanuit de erkenning van de (soms levenslange en levensbrede) problematiek en handel vanuit vertrouwen
6. Bepaal de zorg en ondersteuning op maat altijd samen met de ouders
7. Faciliteer de keuze voor maatwerk indien nodig, onder andere door het pgb in te zetten voor mensen die dat willen (en nodig hebben)
8. Zorg voor (echte) keuzevrijheid ten aanzien van financieringsvorm (ZIN of pgb) en hulpverlener
9. Organiseer daarbij duidelijke informatie voor cliënten ten aanzien van hun rechten en plichten
10. Versterk dit door met een landelijk kader gemeenten te richten en ontmoedigingsbeleid van pgbgebruik te voorkomen (juist ook om meer passende ondersteuning mogelijk te maken)

C. Ontwerp, organiseer en faciliteer het aanbod vanuit de vraag

11. Ontwerp, organiseer en handel vanuit de visie: preventie is vooral zo vroeg en nabij mogelijk (thuis) bieden van passende ondersteuning om te voorkomen dat de problematiek verergert en de situatie escaleert; ook al betekent dat (in deze gevallen) meer maatwerk, specialistischer en langduriger
12. Versterk de cliëntbetrokkenheid door het borgen van zeggenschap voor ouders en jongeren op alle niveaus (zowel in beleidsvorming als op casusniveau zoals bij opstellen behandelplan)
13. Bied ruimte aan professionals om te doen wat nodig is (onder andere in termen van flexibiliteit in op- en afschalen, het inzetten van respijtzorg en het bieden van ‘situationeel’ maatwerk); dit vraagt zowel om inhoudelijke als financiële ruimte (inclusief faire tarieven, ook voor pgb)
14. Richt de specialistische expertisecentra multidisciplinair en ‘outreaching’ (beschikbaar in de thuissituatie) in
15. Verbeter de continuïteit van zorg, vooral bij de overgang 18- / 18+ / en geef kinderen de tijd om volwassen te worden, en zorg voor adequate overbruggingszorg (tijdens wachten) – doe nooit niets!

Opbrengst expertsessie professionals jeugd op 31 januari 2020

Input voor de 24- uurs werkconferentie

1. Stel de vraag, behoeften en context van de jeugdige centraal

- Multidisciplinair ingerichte toegang met alle kennis en expertise die nodig is om de vraag goed in beeld te brengen; inclusief specialistische expertise aan de voorkant.
- Ruimte krijgen van gemeente en werkgever om breed te kijken naar de problematiek van kind en diens omgeving (inclusief welzijn, preventie, jongerenwerk, volwassen-GGZ en onderwijs) zodat passend aanbod ingezet kan worden en zoveel mogelijk wordt voorkomen dat de situatie onnodig escaleert.
- Professionele autonomie centraal zodat de zorg en ondersteuning op maat ingezet kan worden die naar professioneel oordeel noodzakelijk is; zonder interfereren van gemeente vanuit financiële sturing.

2. Vertrouwen in en ruimte voor de professional

- Tijd en ruimte om samenwerking binnen en over vakdisciplines heen goed vorm te geven.
- Verantwoorden aan gemeente op de inhoud.
- Geen onnodige administratieve lasten.
- Gemeente vervult een faciliterende rol.
- Randvoorwaarden voor een reële prijs zijn wettelijk vastgesteld waarbij ook rekening gehouden wordt met ruimte voor innovatie.

3. Afspraken over landelijke, regionale en lokale inrichting

- Hoog specialistische en zeer dure zorg landelijk organiseren en daar financiële consequenties aan verbinden.
- Bovenregionale afspraken over onder andere inrichting van crisisopvang, jeugdhulp en jeugdbescherming.
- Uniformiteit in inrichting en afbakening van jeugdhulp op gemeentelijk niveau.
- Functies van lokale toegang zijn vast gelegd; het hoe wordt vrijgelaten.

Hartekreten!

- Zorg voor een onafhankelijke toezichthouder.
- Handhaaf bestaande regio-indelingen.
- Te veel deskundigheid gaat naar onderzoek (op kind- of dossierniveau) en administratieve handelingen (zoals beschikkingen) en te weinig naar feitelijk hulp (kunnen) verlenen.
- Maak het gemakkelijker om hulp voor ouders te regelen, over de schotten van sectoren/domeinen heen.